

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı

4 Haziran 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Kayseri'de eğitim uçuşu sırasında şehit olan pilotlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine, son toplantıdan sonra Norveç'e yapılan ziyarete, Filistin'i tanıyan ülkelere, Filistin meselesinde Türkiye'nin kalıcı ve adil çözüm için yaptığı çalışmaları sürdüreceğine ve Komisyon olarak ağırladıkları yabancı heyetlere ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in anlaşma yapılan ülkelerdeki hak ihlalleriyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, milletlerarası anlaşmaları uygun bulmayı düzenleyen Anayasa'nın 90'ıncı maddesine ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesi hakkında basında çıkan haberlerle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin Dışişleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesi ve Avrupa Konseyiyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesiyle ilgili konularda daha detaylı bir bilgilendirmenin faydalı olacağına ilişkin açıklaması

8.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın birtakım insanların nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaş olduklarıyla ve bakanların uluslararası ziyaretleriyle ilgili açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemdeki maddelerin tamamlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1658), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1656), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden

Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/29)

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/22)

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/36)

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/75)

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1624)

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1626)

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1628)

13.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/67)

14.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/57)

15.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/58)

IV.- KARARLAR

1.- (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'nin izleyen Komisyon toplantısında veya uygun bir zamanda görüşülmek üzere bugünkü gündemden çıkarılmasına ilişkin karar

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Komisyon gündeminden çıkarılan (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'ndeki anlaşmanın imza kısmında yer alan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına" ifadesine ilişkin açıklaması

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay'ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, uluslararası anlaşma yapılan ülkelerdeki hak ihlallerine ve kanun tekliflerine koydukları muhalefet şerhlerinin gerekçelerine ilişkin açıklaması

4.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, basında yer alan, Cumhurbaşkanınca onaylanan, Resmi Gazete'de yayımlanan Ruanda'yla yapılan anlaşmaya ve bu anlaşmanın Dışişleri Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülmemesine ilişkin açıklaması

5.- Dışişleri Bakanlığı İkili İlişkiler Genel Müdürü (AÇGM) Refik Ali Onaner'in, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in Ruanda'yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in yaptığı açıklamasındaki Ruanda'yla yapılan anlaşmanın Dışişleri Komisyonunda görüşülmemesiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Dışişleri Bakanlığı İkili İlişkiler Genel Müdürü (AÇGM) Refik Ali Onaner'in, Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın Ruanda'yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın, Ruanda'yla yapılan anlaşmayı onaylanan diğer anlaşmalardan nitelik itibarıyla ayıran unsurlar hakkında Dışişleri Bakanlığından bilgi rica ettiklerine ilişkin açıklaması

9.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın Anayasa'nın 90'ıncı maddesiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Ruanda'yla yapılan anlaşmanın Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesine ve bu anlaşmanın içeriğine ilişkin açıklaması

10.- İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın Ruanda'yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, Ruanda'yla yapılan anlaşmanın açıklanması gerektiğine, Türkiye'ye yönelik bir güvensizlik söz konusu olduğuna ve bu yüzden yaşanan vize alma sorununa ilişkin açıklaması

12.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Ruanda'yla yapılan anlaşmaya, Hatay'a Ruanda'dan mülteci geleceği ve TOKİ evlerine yerleştirileceğiyle ilgili spekülasyonlara ve Hatay'daki Suriyeli mültecilere ilişkin açıklaması

13.- Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın, Hatay'daki ve Gaziantep'teki Suriyeli mülteci sayılarına ilişkin açıklaması

14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın Suriyeli mülteci sayılarıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesi hakkında basında çıkan haberlerle ilgili Komisyon Başkanının bilgisi varsa kendileriyle paylaşılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

16.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Dışişleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesinin faydalı olacağına, Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyinde Türkiye'nin yeri hakkındaki görüşlerini dinlemek

istediklerine ve AIHM'in Osman Kavala kararı sonrası Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisindeki gelişmelere ilişkin açıklaması

17.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, üçlü güvenlik iş birliği anlaşmalarına, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistiki verilerle ve bu konudaki istismarın önlenmesi için yürüttükleri çalışmalarla ilgili kendilerine bilgi verilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

18.- İçişleri Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Daire Başkan Yardımcısı Mehmet İli'di'nin, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistiki bilgi talebine ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, sonradan vatandaşlık edinilmesiyle ilgili geçmişteki ve şimdiki mevzuatta yer alan uygulamalara ve sonradan vatandaşlık edinenlerle ilgili bilgilerin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmadığına ilişkin açıklaması

20.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, Türkiye'de uzun bir süredir selektif şeffaflık olduğuna, birtakım insanların nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaş olduklarına ve bakanların uluslararası ziyaretleriyle ilgili bilgilerin paylaşılmadığına ilişkin açıklaması

DİŞİŞLERİ KOMİSYONU

7'nci Toplantı

4 Haziran 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 15.20'de açıldı.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

Kayseri'de eğitim uçuşu sırasında şehit olan pilotlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine, son toplantıdan sonra Norveç'e yapılan ziyarete, Filistin'i tanıyan ölkelere, Filistin meselesinde Türkiye'nin kalıcı ve adil çözüm için yaptığı çalışmalarını sürdüreceğine ve Komisyon olarak ağırladıkları yabancı heyetlere,

Komisyonunda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyonun bugönkü gündemine,

Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in anlaşma yapılan ölkelerdeki hak ihlalleriyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Milletlerarası anlaşmaları uygun bulmayı düzenleyen Anayasa'nın 90'ıncı maddesine,

İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesi hakkında basında çıkan haberlerle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin Dışışleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesi ve Avrupa Konseyiyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesiyle ilgili konularda daha detaylı bir bilgilendirmenin faydalı olacağına,

İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın birtakım insanların nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaş olduklarıyla ve bakanların uluslararası ziyaretleriyle ilgili açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Gündemdeki maddelerin tamamlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Görüşmelerine Komisyonun 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantısı'nda başlanan, Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İctüzüğü'nün 77'nci maddesine göre), görüşmelerine devam edilerek alınan karar gereğince gündemden çıkarıldı.

Görüşmelerine Komisyonun 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantısı'nda başlanan, Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan,

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesi oylanarak kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan,

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1658), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1656), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre),

Tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesi oylanarak kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan,

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/29),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/22),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/36),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/75),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1624),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1626),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1628),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/67),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/57),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/58),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

(2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'nin izleyen Komisyon toplantısında veya uygun bir zamanda görüşülmek üzere bugünkü gündemden çıkarılması hususu kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Yunus Emre,

Komisyon gündeminden çıkarılan (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'ndeki anlaşmanın imza kısmında yer alan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına” ifadesine,

Dışişleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesinin faydalı olacağına, Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyinde Türkiye'nin yeri hakkındaki görüşlerini dinlemek istediklerine ve AİHM'in Osman Kavala kararı sonrası Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisindeki gelişmelere,

Sonradan vatandaşlık edinilmesiyle ilgili geçmişteki ve şimdiki mevzuatta yer alan uygulamalara ve sonradan vatandaşlık edinenlerle ilgili bilgilerin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmadığına;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay,

İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin Avrupa Konseyiyle ve AİHM'in Osman Kavala kararı sonrası Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisindeki gelişmelerle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren, uluslararası anlaşma yapılan ülkelerdeki hak ihlallerine ve kanun tekliflerine koydukları muhalefet şerhlerinin gerekçelerine;

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer,

Basında yer alan, Cumhurbaşkanı'nın onaylanan, Resmi Gazete'de yayımlanan Ruanda'yla yapılan anlaşmaya ve bu anlaşmanın Dışişleri Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülmemesine,

Üçlü güvenlik iş birliği anlaşmalarına, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistik verilerle ve bu konudaki istismarın önlenmesi için yürüttükleri çalışmalarla ilgili kendilerine bilgi verilmesini talep ettiklerine;

İçişleri Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Daire Başkan Yardımcısı Mehmet İlidi, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistiki bilgi talebine; İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.15'te toplantıya son verildi.

4 Haziran 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.20

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dışişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Dışişleri Bakanlığımızın Değerli Bakan Yardımcısı ve kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli katılımcılar, değerli basın mensupları; Dışişleri Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 9’uncu Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum öncelikle, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay’ın, Kayseri’de eğitim uçuşu sırasında şehit olan pilotlarımıza Allah’tan rahmet dilediğine, son toplantıdan sonra Norveç’e yapılan ziyarete, Filistin’i tanıyan ülkelere, Filistin meselesinde Türkiye’nin kalıcı ve adil çözüm için yaptığı çalışmaları sürdüreceğine ve Komisyon olarak ağırladıkları yabancı heyetlere ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sözlerime öncelikle Kayseri’de eğitim uçuşu sırasında şehit olan pilotlarımıza Allah’tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı dileklerimi ileterek başlamak istiyorum.

Yine, son olarak, son toplantımızın akabinde gerçekleştirdiğimiz Norveç ziyaretimizde Norveç Parlamentosu Başkanı, Norveç Dışişleri Bakanı ve Dışişleri Komisyonu üyeleriyle bir görüşmemiz oldu. Ziyaretimiz Norveç, İspanya ve İrlanda’nın Filistin’i tanımalarının hemen ardından gerçekleşti. Yine, Norveç makamlarının da iki devletli çözüme olan kuvvetli desteklerini görmekten büyük memnuniyet duyduk. Birkaç gün önce de yine Slovenya’dan da Filistin’i tanıdığını açıklayan bir karar geldi biliyorsunuz. Öncesinde yine, Norveç’le birlikte yine İspanya ve İrlanda’nın tanıma kararları vardı. Bu tanıma kararları, uluslararası toplumun, İsrail ve destekçilerine, sorunun sivilleri katlederek ve Filistin topraklarının işgalini sürdürerek çözümlenemeyeceği yönündeki açık bir mesajdır. Bu mesajın etki yarattığının işaretlerini de görmekteyiz. Nitekim, Amerika Birleşik Devletleri yönetimi kalıcı ateşkes hususunu da içeren ve iki devletli çözümü işaret eden bir plana İsrail’i ikna etmeye çalışmakta ki bu da aslında Amerika Birleşik Devletleri açısından baktığımızda da bir tutum değişikliğini gösterir bir husus; ümit ediyoruz sonuç alır. Uluslararası toplumun süreçte uzlaşmadığı veya endişe duyduğu en temel hususunsa yine Filistin’in bu süreçte kim tarafından temsil edileceği olduğu görülüyor. Bizim Dışişleri Komisyonu olarak ziyaret ettiğimiz hemen hemen her ülkede bize doğrudan ifade edilen husus da zaten bu husus.

Yine, Türkiye olarak, sürecin en başından beri olduğu gibi kalıcı ve adil bir çözüm için çalışmalarımızı etkili bir şekilde sürdüreceğiz. Gazze’ye ulaşan insani yardımların yaklaşık üçte 1’ini Türkiye sağlamakta. Sürecin bundan sonraki her aşamasında da mağdurun ve haklının yani Filistinli kardeşlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Son toplantımızdan bu yana, ayrıca, yine Dışişleri Komisyonu olarak İzlanda Dışişleri Komisyonu, Arnavutluk AB İçişleri Komisyonu, Yunus Emre Enstitüsü programıyla ülkemizi ziyaret eden Birleşik Krallık Muhafazakâr Parti üyeleri ve iş adamları heyeti ve Atlantic Council Programı çerçevesinde ülkemizde bulunan ABD Kongresi uzmanlarını ağırladık. Bu görüşmelerde de hem ilgili ülkelerle ikili ilişkilerimiz hem de Gazze, terörle mücadele, Ukrayna-Rusya savaşı, NATO, KKTC, Ege adaları, Ermenistan- Azerbaycan ilişkileri, Suriye, Irak, İran ve düzensiz göç gibi konularda ülkemizin tezlerini aktarma fırsatı bulduk.

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonunda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Değerli arkadaşlar, hâlihazırda Komisyonumuzda bekleyen uygun bulma kanun teklifi sayısı 58. Bunlardan geçen toplantımızda oylaması ertelenen 3 anlaşma dâhil toplam 15'ini de bugün ele alacağız. Komisyonumuzda 28'inci Yasama Döneminde onaylanarak sevk edildiği Genel Kurulda bekleyen kanun teklifi sayısı da hâlihazırda yine 51. Genel Kurulda onaylanarak kanunlaşmış bulunanların sayısı ise geçen hafta onaylanan 4 anlaşmayla birlikte 47 oldu. Bu anlaşmaların hem Komisyonumuzdaki hem de Genel Kuruldaki onay süreçlerinin gecikme olmaksızın tamamlanması bakımından da yine desteğinizi, tüm grupların desteğini devam ettirmemiz önem taşımakta.

Ben, müsaadenizle, basın mensuplarına teşekkür etmek istiyorum.

Bugünkü gündemimizde toplam 15 teklifin görüşülmesi yer almakta. Bugün ele alacağımız gündem maddeleri 30 Mayıs 2024 Perşembe günü dağıtılmış, ayrıca Millet Meclisi uzantılı e-posta, TBMM uzatılı e-posta adreslerinize de gönderilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi kapsamında 5 teklif yer almaktadır. Bu 5 anlaşma 27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuzda kabul edilmiş ve muhalefet şerhi verilerek rapora bağlanmıştır. Bahse konu anlaşmalar Genel Kurul gündemine girmiş, ancak seçim süreci nedeniyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır. Geçen dönem Komisyonunda kabul edilen ve muhalefet şerhi bulunan 5 kanun teklifi için İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun benimsenmesinin uygun olacağı kanaatindeyim. Bu kapsamda ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak görüşmelerimizi yapacağız; ardından, önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oya sunacağız.

21/5/2024 tarihli toplantıda kabul edilen önerge doğrultusunda bugün gündemin ilk 3 sırasında yer alan (2/1646), (2/1991) ve (2/1992) esas numaralı Kanun Teklifleri 27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuzda kabul edilmiş ve muhalefet şerhi verilerek rapora bağlanmıştır. Bir önceki toplantıda bu teklifler hakkında Dışişleri Bakan Yardımcısı bilgilendirmede bulunmuştu. Ancak Komisyon görüşmelerinde bu anlaşmalara ilişkin ek bilgi ve açıklamalar talep etmiştik ve bu 3 teklifin onaylanmasını da bugüne ertelemiştik hatırladığınız gibi.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)^()*

() (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantı Tutanağı'na eklidir.*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi, sözü (2/1646) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmesi için Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet Kemal Bozay’a veriyorum.

Buyurun Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; sizin de buyurduğunuz gibi, 21 Mayıs’ta yaptığımız toplantıda Katar devletiyle ilişkilerimizin her geçen gün arttığını ve çeşitlendiğini vurgulamıştık ve bu konuda bir gereksinim olan Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması’nın da onaylanması arzında bulunmuştuk. Ancak, anlaşmanın dibacesinde ve imza yerinde isimlerin olmadığı Komisyonumuz tarafından ikaz edilmiş, ardından da Komisyonumuzun sizin Başkanlığınızda gösterdiği anlayışla bu konunun araştırılması ve vuzuha kavuşturulması talep edilmişti. Biz de bu talimat, bu yönlendirme doğrultusunda gerekli girişimleri yaptık ve bu şekilde bu isimleri teyit etmek üzere resmî girişimlerimizde bulunduk. Pek yakında da bunun yanıtını alacağız ancak bugüne yetiştiremedik. Yalnız, o dediginiz, yönlendirdiğiniz ve Komisyonumuzun talep ettiği bu konunun açığa kavuşturulması yolundaki işlemlerimizi başlattık Sayın Başkanım. Uygun görürseniz, daha sonraki bir toplantıda, olumlu bir cevapla, isimlerin resmî olarak teyitiyle kimlerin imzaladığı konusunda diplomatik kanallardan edindiğimiz bilgiyi Komisyona sunacağız.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, teşekkür ediyorum.

O zaman “İrtibata geçildi, cevap bekliyoruz.” bunu anlıyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Evet efendim.

IV.- KARARLAR

1.- (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi’nin izleyen Komisyon toplantısında veya uygun bir zamanda görüşülmek üzere bugünkü gündemden çıkarılmasına ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, o zaman bu açıklamalar çerçevesinde, bu (2/1646) esas numaralı Teklif’in, eğer Komisyonumuzca da uygunsa, izleyen Komisyon toplantısında veya cevap geldiğinde diyelim, uygun bir zamanda görüşülmek üzere bugünkü gündemden çıkarılması hususunu oylarınıza sunuyorum. Eğer öncesinde söz almak isteyen varsa söz verebilirim ama doğrudan oylayabilirim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Oylamadan sonra bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, peki.

Ertelemeyle ilgili konuyu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sizden cevap geldiği zaman gündeme alırız.

Buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre’nin, Komisyon gündeminden çıkarılan (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi’ndeki anlaşmanın imza kısmında yer alan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına” ifadesine ilişkin açıklaması

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun doğru bilgilenmesi bakımından bununla ilgili bir soru yöneltmek istiyorum: Şimdi, anlaşmanın sonunda, madde 50’de -süre ve sona erdirmeyi düzenleyen- metnin 15 Kasım 2017’de düzenlendiğini, imza altına alındığını anlıyoruz.

Şimdi, imzada yine, tabii, isim belirtilmiyor; bir imza var az önce konuştuğumuz gibi, bir de “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına” ifadesi var. Şimdi, malumunuz, 2017 Anayasa değişikliğiyle birlikte aslında bizde bir heyet olarak hükûmet ortadan kalkmış oldu yani Cumhurbaşkanı tek başına aslında yürütme gücünü temsil konumunda bulunuyor. Yani doğru anlamak adına şunu sormak istiyorum: Bu, 2018’de yürürlüğe girmiş oldu. Bu “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına” ifadesi acaba yani 2018 öncesi olduğu için mi burada bulunuyor? Bundan sonraki anlaşmalarda buna dikkat ediliyor mu? Tekrar hatırlatmak istiyorum yani bizim sistemimizde artık, maalesef -tabii, biz bunu desteklemedik ama- yani bir kolektif sorumluluğu bulunan hükûmet ortadan kalkmış oldu. Bunu sormak istedim.

Teşekkürler.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay’ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre’nin (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi’yle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Efendim, bu biraz standart ifade oluyor, aslında “government”ın da tercümesi oluyor. Daha önceki şeylerde de “yönetim” olarak geçtiği için yine biz bunu kullanıyoruz şu andaki açıklamalarda da, kullanmaya devam ediyoruz. Uluslararası literatürdeki yeri, hani “hükûmet” dediğimizde başbakanlık ya da Cumhurbaşkanlığı sistemi değil de “administration”da kim var hani “govern” eden ve götüren şey nedir yürütme babından? O açıdan, bu, bizim şeyle bir tenakuz teşkil etmiyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bir değişiklik yok aslında, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi kullanılıyor, hâlihazırda bir hükûmet var çünkü yine, Cumhurbaşkanının bir Kabinesi var. Dolayısıyla, o, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak adlandırılıyor, yine orada bir değişiklik olmadı.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Bakanlar Kurulu gibi ortak sorumluluğu bulunan, bir heyet olarak ortak karar alan bir Kabine yok aslında; bunu söylemiştim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, tabir olarak “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti” hâlen kullanılmaya devam edilen bir kavram.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Vekilim, Bakanlar Kurulu olsaydı o zaman o dediğiniz sıkıntıya maruz kalırdık ama “hükûmet” deyince, Bakanlar Kurulu dışında, Sayın Komisyon Başkanımızın da biraz evvel teyit ettiği üzere “hükûmet” geçerli olarak devam ediyor. Bakanlar Kurulu olsa o zaman biraz daha sıkıntılı olurdu.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

3.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren’in, uluslararası anlaşma yapılan ülkelerdeki hak ihlallerine ve kanun tekliflerine koydukları muhalefet şerhlerinin gerekçelerine ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, doğrusu, Genel Kurulda konuşmam olması hasebiyle erken çıkmak durumunda kalacağım. Şimdiden izninizi isteyeceğim ama bir iki şey söyleyip çıkmak istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Konuyla ilgili mi? Yani bu konuyu bir tamamlayalım.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Tamam, tamamlayalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki.

(2/1646) esas numaralı Teklif’i cevap geldiği zamanki Dışişlerinin bizi yönlendireceği toplantıya ertelemiş bulunuyoruz.

Buyurun.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Yani Katar'a ilişkin sözleşme, sözleşmenin tartışması bir sonraki toplantıya bırakıldı ama genel olarak diğer sözleşmelere de baktığımızda yani anlaşma yapılmak istenen ülkelerle ilgili, demokrasinin olmadığı, bağımsız yargının işlemediği, idam cezasının olduğu, insan hakları ihlallerinin sürekli bir şekilde, mütemadiyen işlendiği, ihlal edildiği, basın ve ifade özgürlüğünün olmadığı ve bir kısım ülkeler açısından uyuşturucu trafiğinin durakları olması, yine, işçi, emekçi ve göçmenlere ilişkin düşmanca tutumların olması dolayısıyla biz genel olarak şerhlerimizi yazdık, tutanaklara da geçirmiş olduk. Buna ilişkin ayrıntılı şerhlerimizi de bilahare tabii Komisyona da sunacağız. Ben, şimdilik, genel olarak yani ben olmadığımda, yokluğumda da belki tartışılacak diğer sözleşmelere dair de bunları ifade etmek isterim. Birçok ülkenin ortak özelliği de bu saydığım ihlallerin neredeyse ana vatanı olması hasebiyle bu sorunlar, bu ihlaller, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü ve daha birçok meselede değişim olmadığı sürece bu ülkelerle yapılacak anlaşmaları, bu ülkelerde yapılan bu ihlalleri meşru bir zemine oturtmak anlamına geleceği için biz doğru bulmuyor ve şerhimizi koyuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- *Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in anlaşma yapılan ülkelerdeki hak ihlalleriyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum ben de.

Arzu ederdim ki tüm dünya da aslında bu söylediğiniz konulara hâkim olsa, Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail başta olmak üzere. Demokrasinin hâkim olduğu, insan haklarının hâkim olduğu, ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğünün hâkim olduğu ülkeler olsaydı keşke.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Keşke, Sayın Başkan, bizim ülkemiz başta olmak üzere, keşke.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani daha yeni biz oradaydık yani 35-36 bin insanın öldürüldüğü bir yerde, demokrasinin kalesi olarak ifade edilen ve bunu ifade edenin de Amerika Birleşik Devletleri olduğunu düşündüğümüzde, hangi ülkenin demokratik, hangi ülkenin insan haklarına saygılı olup olmadığını sorgulamak lazım. Yani biz demokrasiyi şöyle görüyoruz, demokrasi adına konuşan ülkeler için -ben bunu kendilerine de ifade ettiğim için burada da aynı açıklıkla ifade etmekte hiçbir mahzur görmüyorum- diyorum ki: Batılı ülkeler, siz demokrasiyi şöyle tanımlamaya başladınız; kendiniz bir dış politika belirliyorsunuz kendi ülkenizin ve insanların çıkarları doğrultusunda, vatandaşlarınızın çıkarları doğrultusunda -bu normal- ve bu politikalarınıza uygun hareket eden ülkeler krallıkla da yönetilse, diktatörlükle de yönetilse demokratlar; şayet sizin çıkarlarınıza uygun hareket etmiyorlarsa her neyle, nasıl, hangi sistemle yönetilirlerse yönetilsinler diktatörlerdir. 36 bin kişi öldüğü zaman hiçbir anlamı yoktur insan haklarının ama diğer tarafta tek kişiyle alakalı dünyayı ayağa kaldırırsınız. Çifte standardın dik âlâsı.

İfade özgürlüğü dediğiniz olaya da ben bir örnek vermek istiyorum ve bunu da Komisyon Başkanı sıfatıyla söylüyorum yani sadece Fuat Oktay olarak ifade etmiyorum. Normalde, 15-20 öğrencinin üniversitelerde barışçıl gösteri düzenlemesine Amerika Birleşik Devletleri'nin neredeyse batacağı, kırılacağı, döküleceği endişesiyle bütün herkesin -Kongrenin başta olmak üzere- endişelendiği, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı dâhil açıklama yaptıkları, 60 profesörün, öğretim üyesinin -bendeki şeylere göre, basına yansıyan rakamları söylüyorum; farklı olabilir belki, Dışişleri bununla ilgili başka bilgi verecekse- 2.500'e yakın öğrencinin gözaltına alındığı bir yerde -barışçıl gösterilerden bahsediyorum- ifade özgürlüğünden, basın özgürlüğünden bahsediyoruz; orada ifade özgürlüğü oluyor, basın özgürlüğü oluyor; Türkiye'ye gelince bütün dünyayı ayağa kaldırılıyorsunuz. Yani ben sadece

şunu söylüyorum: Orada doğru da burada yanlış, burada doğru da orada yanlış değil; bütün dünya için aynı şeyi arzulamakta fayda var diye düşünüyorum yani Batı'nın veyahut bir başka x ülkesinin diliyle, ağızla konuşarak şey yapmaya gerek yok. Yani biraz dertliyim, çifte standarttan onun için diyorum

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bir cümleyle bitireyim Sayın Başkan, şimdi şöyle: Konu ABD olsaydı, İsrail olsaydı, emin olun, sizden daha çok ihlalleri sayardık, anlatırdık.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, size demedim zaten, size cevap olarak söylemedim; genel olarak ifade ettim.

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Şunu da ifade ederek bitireyim; hani demokrasiden, insan haklarından, halkın egemenliğinden, halkın iradesinden bahsediyoruz ama dün itibarıyla, 3 dönemdir, 3 dönemdir halkın iradesiyle seçilen bir belediye başkanı görevden alındı. Bir halkın iradesi, seçme ve seçilme hakkı elinden alındı.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu, Komisyonumuzun gündemi değil; Komisyonumuzun gündeminde bir konuya bunu konuşabiliriz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kısaca Kürtlerin...

Hayır, genel olarak söylediniz, bizden başlamak gerekiyor. Biz insan haklarına, demokrasiye saygı göstersek diğer ülkelerden de kuşkusuz bekleriz. Ama kendi halkımızın...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki, ben size bunun binlerce örneğini göstereyim, bununla ilgili binlerce örneğini gösterebilirim. Oralara gelince kimsenin sesi çıkmayıp da...

SERHAT EREN (Diyarbakır) – Bakın, 3 dönemdir, siz “Kürtler bu ülkede yurttaş olamaz, Kürtler seçme hakkına sahip değil, Kürtler seçme hakkına sahip değil.” Diyorsunuz. Ve 3 dönemdir, bakın... (Gürültüler)

BAŞKAN FUAT OKTAY (Ankara) - Öyle şey olur mu! Öyle bir şey demiyoruz.

Gündeme geçelim lütfen.

Öyle bir şey demiyoruz, sadece söylediğimiz şu...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Burada oturuyor olmanız zaten...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Emin olun, buradaki süremiz bittiği zaman, biliyoruz, sonumuz cezaevidir. Başka şeyimiz yok, bunu da biliyoruz. İşte, bakın, teröristlerle birlikte, zaten Kürtleri bir bütün olarak terörist olarak gördüğünüz için böyledir, biliyor musunuz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – AK PARTİ’de birçok Kürt milletvekilimiz var.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Gündemin 2’nci sırası...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu konuyla yani Katar’la ilgili mi, bu konu bitti diye düşünüyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Yok, Katar değil, şöyle, Yunus Hocanın -Sayın Yunus Emre’nin- dile getirdiği anlaşmalara ilişkin genel ifadeler bağlamında gündeme getirmek istediğim bir husus var ama şimdi zamanlaması uygun değilse, siz ne zaman uygun dersiniz o zaman olabilir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündeme girsek eğer mümkünse, şöyle tekrar bir başlayalım, ondan sonra ben size söz versem.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1991), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)**

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 2'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1991) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Bozay'a veriyorum bilgilendirmeye alakalı.

Zannediyorum bir sonraki konu da benzer bir şeydi. Bununla ilgili, sizden “Geçmişten bugüne -yanlış hatırlamıyorsam '98'lerden itibaren' demiştiniz buna- herhangi bir istismar söz konusu mu, bununla ilgili almamız gereken ilave bir tedbir olabilir mi?” diye incelemenizi istemiştik.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; bize verilen bu talimat üzerine biz de araştırmamızı yaptık.

Şimdiye kadar ne Türkiye'de çalışanlar, bizim izin verdiklerimiz ne de bizim dışarıda diplomatik ilişkiler ve konsolosluk ilişkileri hakkındaki düzenlemelere göre ikili istihdamda bir sıkıntı yaşamamışız. Bundaki ana unsur, böyle bir istihdama gidilirken önce misyon şefi yani büyükelçi ya da başkonsolos çok sıkı eliyor, arkasından Bakanlığımızda bu bir kez daha gözden geçiriliyor ve şimdiye kadar da böyle bir sıkıntımız olmamış.

Protokol Genel Müdürümüz biraz daha ayrıntılı bilgileri sunacak izninizle efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL VE DİPLOMATİK İŞLEMLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, son toplantıda özellikle “Bu anlaşmaların ilki ne zaman akdedilmişti?” şeklinde bir soru gündeme gelmişti. Şimdi, 1998 yılında diplomat eşlerine çalışma imkânı tanıyan düzenleme uygulamaya geçirilmişti, kabul edilmişti. Bundan bir sene sonra da ilk anlaşma 1999 yılında Amerika Birleşik Devletleri'yle yapılmış, ondan sonra da devam etmiş. Bir önceki Komisyon toplantısı sırasında, Sayın Cumhurbaşkanımızın Romanya Başbakanını ziyareti sırasında Dışişleri Bakanları tarafından Romanya'yla da aynı içerikli bir anlaşma imzalandı ve böylelikle şu ana kadarki anlaşma sayısı 31 oldu; bu anlaşmalardan iki tarafça da işlemi tamamlanıp yürürlüğe girenlerin sayısı da 22 .

Yine, Komisyon toplantısı sırasında “Bu anlaşmadan doğabilecek birtakım istismar hususları gündeme geldi mi?” sorusu burada sorulmuştu. Onun üzerine biz hem Personel Genel Müdürlüğümüzle temas ettik, konuya iki boyutta baktık: Bir, bizim tarafımızda bir sıkıntı gündeme gelmiş mi; ikincisi de bu anlaşmayı acaba yabancı devletlerin istismar etmesi yolunda herhangi bir örnek oldu mu, onu inceledik.

* (2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Bizim açımızdan baktığımız zaman, zaten Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 20'nci maddesi -kısaca izninizle hemen maddeyi aktaracağım- "Yurtdışına atanmış bulunan Bakanlık memurları ile Bakanlık kadroları kullanılarak yurtdışına atanan diğer memurların bakmakla mükellef oldukları aile fertlerinin yurtdışında gelir getirici işlerde çalışmaları, ikili istihdam anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, diplomatik misyon veya konsolosluk şefinin yazılı iznine bağlıdır. Diplomatik misyon veya konsolosluk şefi bu izni, ancak çalışılacak işin Devletin itibarını zedelemeyeceğine ve ilgili memurun temsil görevini aksatmayacağına kanaat getirmesi halinde verebilir." şeklinde. Dolayısıyla, bizim zaten takip ettiğimiz temel unsur bu oluyor. Burada her ne kadar misyon şefine yüklenmiş gibi gözükse de bu tabii önemli bir sorumluluk olduğu için misyon şefi de bu tip durumlarda direkt konuyu Bakanlığımıza aktarıyor. Bakanlığımızca yine iki boyutlu bir takip yapılıyor: Bir tanesi Personel Genel Müdürlüğümüz, o işin tabii niteliğine bakılıyor; diğer taraftan bizde de Protokol ve Diplomatik İşlemler Genel Müdürlüğü olarak Çalışma Bakanlığımızla temas edip "Acaba bu izin verildiği zaman karşılıklılık bakımından bir sıkıntı olur mu?" şeklinde inceleniyor. Bütün bu incelemeler tamamlandıktan ve olumlu sonuçlandıktan sonra misyon şefi tarafından da o memura çalışma izni tanınıyor.

Diğer taraftan, anlaşma hükümlerine baktığımız zaman, anlaşmanın da bunun, istismanın önlenmesine yönelik bayağı ayrıntılı bir çerçeve oluşturduğunu görüyoruz. Anlaşmaların zaten büyük bölümü, yüzde 99'u aynı metin üzerinden gidiyor; sadece ufak detaylar üzerinde -onu da bilgi vereceğim- görüşme yürütülüyor. Bunlardan önemli olan husus, kimler çalışacak? "Bakmakla yükümlü olunan kişi" kavramı anlaşmalarda çok net olarak tanımlanıyor, bu da değişmiyor. Burada dört kategori var: Bir tanesi eşler; ikincisi, 21 yaşın altındaki evlenmemiş çocuklar; üçüncüsü, 23 yaşın altında evlenmemiş ama eğitimine devam eden çocuklar; son kategori de fiziksel veya zihinsel engelli bekâr çocuklar.

Burada, tabii, anlaşma diğer hususları da düzenlemekte. Eğer bir şekilde sorumlu diplomatın görevi bittiği zaman bu çalışma ve ikamet izni zaten otomatik olarak ortadan kalkıyor dolayısıyla bu, görevle bağlantılı oluyor. Gelir getirici bir işte çalışılıyorsa eşler tüm vergileri ödemek zorunda ve bulunulan ülkenin sosyal güvenlik mevzuatına tabi olmaktadır. Bütün bu gelişmelerden sonra hâlâ anlaşmanın eğer bizim tarafımız için sakınca teşkil edebileceği düşünülüyorsa zaten anlaşmanın bir sona erdirilme hükmü mevcut.

Bunun dışında, bir diğer önemli husus, anlaşma metninde de belirtildiği gibi, eğer başvuru iş sadece bizim vatandaşlarımız için münhasır olarak belirlenmiş bir meslek koluysa veya ulusal güvenliğini tehdit edebilecek bir alansa zaten bu anlaşma ilgili ülkelere bu talebi reddetme hakkı sağlamakta.

Bu anlaşmalar çok detaylı bir şekilde olduğu için biz de tekrar bir değerlendirme...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ucu açık bir yetki değil bu.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL VE DİPLOMATİK İŞLEMLER GENEL MÜDÜRÜ
AHMET CEMİL MİROĞLU – Kesinlikle değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani, bizim burada Komisyon üyelerimizin endişesi, Komisyonumuzun endişesi şu idi: "Misyon ve konsolosluk mensuplarının bakmakla yükümlü oldukları kişilerin kazanç getirici bir işte çalışmaları" dediği için bu istismar edilebilir mi veya başka bir amacı olabilir, anlatabiliyor muyum? Yani "Asıl o işi yapmak için giderken misyon ve konsolosluk temsilcisi olarak gitmek gibi bir şeyi aracı olarak kullanabilir mi?" gibi, bazı istismar aracı olabilir endişeleri vardı. Yani sizin söylediğiniz, şu ana kadarki uygulamalarda böyle bir şeyle karşılaşılmadı ve bu da ucu açık bir yetki değil, izne tabi bir yetki.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL VE DİPLOMATİK İŞLEMLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU - Değil ve bizim Bakanlığımız için de kanunumuzda belirtildiği gibi iki önemli noktası var: Devletin itibarının zedelenmemesi ve aynı zamanda da temsil görevini aksatmaması bizim için de en üst...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Üyelerimizin bir şeyi var mı bu konuda yani siz katılır mısınız?

Buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Son toplantımızda bu mahiyette ben de endişelerimi ifade etmiştim; çok teşekkür ederim, aydınlatıcı bir bilgi oldu fakat eğer mümkünse uygulama örnekleri... 98'i sanıyorum başlangıç, mihenk noktası olarak aldınız.

Şimdi, bir, yakınları tanımlarken dört tanım yaptınız. Bilmiyorum, sizce de bir sakıncası yoksa, bugüne kadar verilen izinlerin kullanılması noktasında, yakınlardan kimler tarafından kullanıldığının istatistiki bilgisi var mı? Bir de yapılan işin doğası bağlamında bir istatistiki bilgi var mı? Ne tür işler oldu? Bakanlığımızca eğer bir mahzuru yoksa...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu soruların hepsini alsak, siz hepsini not alın, sonradan hepsini birden cevaplasanız...

Yunus Emre Bey, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben, tabii, Kamil Hocadan farklı bir değerlendirme yapacağım, şöyle ki: Netice itibarıyla, Dışışleri Bakanlığımızın teşkilatı önemli ölçüde büyüdü, personel sayısı arttı ve tabii, önemli sayıda genç personeli var. Şimdi, ben geçtiğimiz günlerde yine bir parlamenter çalışma için bir ülkeye gitmiştim ve orada çok genç yaşta bir diplomat arkadaşımız da benim çalışmalarına eşlik ediyordu. Tabii, sağdan soldan konuşurken, ailesinden bahsederken eşinin bulunduğu ülkede çalışmadığını öğrendim. Tabii, ben bu mevzuatı ve bu konuları da bilmiyordum, biraz daha dinleyince şunu anladım: Yani daha 20'li yaşlarında bir memur olarak çıkan tayininde -eşi de doğal olarak onunla birlikte bulunmak durumunda öyle bir tayinde- 20'li yaşlarında bir insanın hayatını, çalışma hayatını iki yıl, üç yıl, beş yıl -ne kadersa o taahhüt süresi- kesmiş oluyorsunuz; sırf eşi memuriyette kalabilsin diye. Yine, az önceki açıklamalardan anladığım kadarıyla, zaten ilgili hükümler bizim Dışışleri Bakanlığının teşkilat kanununda bulunuyor ve tabii, yine bütün bu standart anlaşma metinleri Viyana Sözleşmesi'yle de uyum içerisinde bulunuyor yani ona aykırı bir düzenlemenin içine girmiyoruz. O bakımdan yani bu anlaşmaları kabul etmek yönünde tabii bizim tutumumuz ama bundan sonra da olabildiğince, özellikle bu genç diplomat arkadaşlarımızın -kadın ya da erkek- eşlerinin o ülkede kariyerlerinin kesilmemesi... Takdir edersiniz ki hayatın başlangıcında bu çok daha zor yani belki 50'li, 60'lı yaşlarınızda eşiniz için bu fedakârlık daha yüklenilebilir olabilir ama yani 20'li yaşlarda çok güç. O bakımdan, bunları destekleyen bir tutumda olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Namık Bey, buyurun.

NAMİK TAN (İstanbul) – Ben de Yunus Bey'in görüşlerine ilaveten birkaç şey söyleyeyim, bu uygulamayı da bildiğim ve yaşadığım için. Bu, hakikaten Bakanlığımız açısından çok uzun süredir beklenen bir uygulama, dolayısıyla bütün endişeleriniz, dile getirdiğiniz endişeler düşünülmüş ve özellikle tabii ki itibar konusu başta olmak üzere, ayrıca bir espionaj faaliyeti olabilir, işte, çok çeşitli

sakıncalı hususlar göz önüne alınmış ama buna mukabil, yine Yunus Hocanın bahsettiği gibi, herhangi bir diplomatın gayet nitelikli bir mesleki geçmişi var iken eşi dolayısıyla, onun görevleri dolayısıyla maalesef devam ettiremiyor ve aile içinde de büyük bir sıkıntıya yol açıyor. Dolayısıyla biz bunu desteklemeliyiz diye düşünüyorum. Bu sakıncaların hepsi devlet tarafından düşünülmüş ve hakikaten gerekli önlemler alınmış. Öyle, bir kişinin kararıyla olan bir şey değil, kurumun onayı gerekiyor her şeyden önce. Dolayısıyla bunu desteklediğimizi ifade etmek isterim ve hatta başka ülkelerle de mümkün olsa; tabii, bu, ihtiyaca binaen oluyor.

Şimdi, şöyle bir eleştiri getirilebilirdi: Nitekim -bazı hâllerde biz onunla da karşılaştık- bu mesleğe giren insanlar girdikleri şartların ne olduğunu biliyorlar, hangi hususlarda normal bir yaşam süremeyeceklerini biliyorlar, dolayısıyla buna rıza göstererek Bakanlığa giriyorlar ama buna rağmen bence idarenin daha anlayışlı davranması ve bu tür sorunların aşılması babında bu anlaşmanın ve benzer anlaşmaların bence imzalanmaya devam edilmesi gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI PROTOKOL VE DİPLOMATİK İŞLEMLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET CEMİL MİROĞLU – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu aşamada, benim, Sayın Vekilimizin ilk sorusuyla ilgili olarak söyleyebileceğim husus, özellikle son dönemde bu çalışma başvuruları gerek bizim tarafımızdan gerek karşı taraftan esas olarak eşler üzerinden geliyor. Malumunuz, tabii, artık neredeyse diplomatların büyük bir bölümünün eşleri birer meslek sahibi, dolayısıyla bizim de şimdiye kadar daha ziyade gördüklerimiz özellikle bilimsel ve akademik alanlarda olabiliyor ama arzu ederseniz biz bununla ilgili bir istatistik de hazırlayıp Sayın Komisyona sonradan takdim edebiliriz.

Bir de burada sayın vekillerimizin belirttiği hususlar arasında, eş aslında çalışmak isterse, eğer Bakanlığımız da uygun görürse çalışabiliyor ancak bu anlaşmanın sağladığı artı, bir eş çalışmayı istediğini karşı tarafa ilettiği zaman yani karşı hükümete, karşı devlete ilettiği zaman diplomatik ayrıcalık ve bağışıklığından feragat etmiş oluyordu ama bu anlaşmanın bulunduğu şekliyle, bu anlaşma mevcutsa eş yine ayrıcalık ve bağışıklığını koruyor fakat yaptığı işle ilgili olarak o bağışıklıklardan feragat etmiş oluyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu, geçen hafta da önceki toplantıda görüşülmüştü. Şu an nasıl bir karar verilecek? Bir kısmını kaçırdığım için özür diliyorum. Doğrusu, ülkeler arasındaki bu tür anlaşmalarda, diplomatik misyonun eşlerinin çalışması ve değerlendirilmesi adına pek çok olumlu örnek görüyoruz, bizim ülkemizle olan ve farklı ülkeler arasında da... Doğrusu, bu anlamda hem yönetilmesi ve izlenmesi kolay bir süreç hem de çalışmak isteyen eşlere sağlanan bir imkân. Bu çerçevede, bu anlaşmanın onaylanmasının doğuracağı endişeleri ya da olumsuz etkileri anlamakta doğrusu ben çok zorlanıyorum. O yüzden, anlaşmanın onaylanması taraftarıyım işin açıkçası çünkü bu örnekler pek çok ülke arasında var, ülkemiz ile farklı ülkeler arasında da var. Dışişleri Bakanlığımız bu konuda gerekli istatistiği de sağlayabilecektir yani diplomatların ve eşlerinin bir ülkeye gittiği zaman çalışma imkânı varsa çalışmasına imkân veren bir düzenlemeyi onaylamanın olumlu bir tutum olduğunu düşünüyorum ve destekliyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Çok teşekkür ediyorum.

O zaman, bir önceki toplantıdaki soruların üyelerimizdeki siyasi grup temsilcileri açısından da giderildiğini görüyoruz, tüm gruplarımız hemfikir gözüküyor. Sayın Kamil Aydın da istatistiki veri talebinden feragat ettiğini ifade ettiler, sözlü beyanı yeterli kabul ettiler.

Ben tekrar teşekkür ediyorum. Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında, önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1991) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1992), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)^(*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Aslında, yine, (2/1992) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin, burada da bir öncekiyle aynı bilgilendirmeyi istemiştik. Tekrar bilgilendirmeye gerek yok diye düşünüyorum.

Aynı çerçevede, ben, yine, teklifin tümü üzerinde görüşmelerin tamamlandığı düşüncesindeyim.

İlave söz isteyen arkadaşımız varsa verebilirim.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine, özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1992) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(*) (2/1992) esas numaralı Kanun Teklifi 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Gündemin 4'üncü maddesine geçmeden, Utku Bey, sizin bir söz talebiniz vardı, isterseniz şimdi sözü size verebiliriz.

Buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Pardon, 4'üncü de aynı mahiyette aslında. İsterseniz 4'üncüyü de oyalayalım, ondan sonra sözü size verelim.

Utku Bey, uygun mudur?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Estağfurullah, tabii.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1658), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)^()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yine, gündemimizin 4'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un (2/1658) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bu da yine, 27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif. 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Dolayısıyla hâlihazırda bununla ilgili de yine bilgilendirme alındığı için, ilave söz yoksa teklifin tümü üzerinde görüşmelerin tamamlandığı varsayımıyla, İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1658) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Çakırözer.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, basında yer alan, Cumhurbaşkanınca onaylanan, Resmî Gazete'de yayımlanan Ruanda'yla yapılan anlaşmaya ve bu anlaşmanın Dışişleri Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülmemesine ilişkin açıklaması

^(*) (2/1658) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, geçen hafta bir sabah uyandık, Resmî Gazete'yi açtık ya da gazeteciler aradı bizleri, dediler ki: "Ruanda'yla bir anlaşma onaylanmış." Ben burada yani Komisyonumuzda ve Genel Kurulda konuştuğumuz, görüştüğümüz bir anlaşma olduğunu düşünerek önce baktırdım arkadaşlara, böyle bir şey yok ama gerçekten, böyle "milletlerarası anlaşma" diye yayınlandı ve arkasından, işte "Şu mu gündem, bu mu gündem? İngiltere'de şöyleymiş, burada böyleymiş." gibi büyük bir... Neden Yunus Hocadan sonra söz istediğimi de... Aslında, bakınız, muhtemelen bu buradan geçmediği için yani Mecliste, burada biz her türlü... Bakın, 15 tane anlaşmada bizim görüşmeyeceğimiz bir şey yok; gümrüğü görüşeceğiz, KKTC'yle iş gücü anlaşmasını ve vergi kaçakçılığını görüşeceğiz yani burada her toplantımızda değişik alanlarda görüşüyoruz. Şimdi, böyle bir anlaşma geliyor, Cumhurbaşkanı onaylamış, göndermiş Resmî Gazete'ye, öyle bir zamanlamayla göndermiş ki "Acaba bu, İngiltere için mi geçti? Acaba bu şöyle mi geçti?" vesaire gibi birçok şeyin önünü açabilecek bir şey.

Şimdi, bir, ikili milletlerarası anlaşma, turizm alanında iş birliğinden bahsediliyor Ruanda'yla. Acelesi neydi, önceliği neydi? Sayın Bakan Yardımcımız da buradaysa belki o ve ekibi bu konuda bir bilgi verebilirler mi?

İkincisi de gerçekten, bu tür anlaşmaların bizim... Bakın, burada biz konuşmuş olsaydık -burada ya da Genel Kurulda- herhâlde bunlar konuşulurdu, zamanlaması konuşulurdu ya da ne zaman gelirdi, ne zaman geçerdi biliyorum ama denirdi ki: Ruanda'yla turizm alanında ne kadar güçlü bir şey var, ne olacak vesaire... Tabii, bu bilgi olmayınca kamuoyu doğal olarak iddiaların, spekülasyonların peşine sürükleniyor, işte sonra düzeltmeye çalışıyoruz vesaire. O yüzden, bu nedenle söz istedim ben.

Mesela, neden bize gelmedi bu? Bir sürü şey diyor; "Şu madde, şu bent vesaire gereğince karar verilmiştir." Mesela, niye bu kadar milletlerarası anlaşma geliyor önümüze de bu gelmiyor? Tabii, kime soracağız onu? "Niye geçen hafta bunu yürürlüğe soktunuz?" diye de soramıyoruz ama aslına bakarsanız, işte bu -ne diyeyim- hem Meclis ile Cumhurbaşkanlığı yani yasama-yürütme arasındaki kopukluk ya da yeni sistemin kurumlarla ilişkisi arasında hep söylediğimiz, eksiklikler, sıkıntılar dediğimiz şeyi burada yaşıyoruz. Mesela, ben buradaki Komisyon üyelerimizden hiçbirinin bu konuda bir fikri olduğunu... Yani asla küçümseme anlamında değil çünkü hepimiz bunu Resmî Gazete'de gördük. O noktada belki hem bunu bilginize getirmek, bunun yanlış olduğunu yani Meclisin görmediği bir milletlerarası anlaşmanın bu şekilde yürürlüğe sokulmasının doğru olmadığını hem de bu anlaşma konusunda Sayın Bakanlık yetkililerimizin bize sunacağı bir şey var mı? Ben sanmıyorum -Sayın Tan'ın da bu konuda kapsamlı bir açıklaması oldu- yani bu anlaşma hemen yürürlüğe girdi ve ülkemize Ruanda'dan şu kadar kişi gelecek biçiminde olduğuna ihtimal vermek istemiyorum, bu anlaşmanın içi de bunu göstermiyor zaten ama böyle bir sabah ansızın çıktığında da doğal olarak her türlü spekülasyonun önü açılmış oluyor. Bunu dikkatinize getirmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; bu konuda bizim bir basın açıklamamız da oldu zaten. Eğer uygun görürseniz, sözü Genel Müdürlüğümüz, Büyükelçi Ali Onaner'e devrediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu, kamuoyunu rahatlatma anlamında da önemli aslında, bununla ilgili doyurucu bir açıklama. Yani niye buraya gelmediğiyle alakalı, ne içerdiğiyle alakalı ve kamuoyundaki endişelerle bir alakasının olup olmadığıyla ilgili aydınlatırsanız Komisyonu memnun oluruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Tabii efendim.

5.- *Dışişleri Bakanlığı İkili İlişkiler Genel Müdürü (AÇGM) Refik Ali Onaner'in, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in Ruanda'yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; bu anlaşmanın onay süreci, Meclisi bilgilendirme aşamaları ve Resmî Gazete’de yayımlanması yani bu süreç hakkındaki bilgileri ayrıca size sunacağım ama anlaşmanın içeriği hakkında ve kamuoyunda gündeme gelen eleştiriler hakkında müsaade ederseniz bilgi paylaşmak istiyorum.

Bu anlaşma, rutin sayılabilecek, dostane ilişkilerimiz olan pek çok ülkeyle imzaladığımız, bir turizm iş birliği komisyonu, karma komisyonu kurmaya yönelik bir anlaşma. Bu anlaşma, Ruanda’dan çok sayıda turisti Türkiye’ye gelmeye teşvik etmeye yönelik bir anlaşma değil, turizm bakanlıkları arası veya turizm alanında çalışan profesyoneller arası iş birliği ile iletişimi teşvik etmek amaçlı bir anlaşma. Bu anlaşmaya yönelik, bu anlaşmanın onaylandığı...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bir daha tekrar eder misiniz o cümleyi?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Bu anlaşma Ruanda’dan daha fazla turist çekmek için yapılmış bir anlaşma değil. Bu anlaşma, turizm bakanlıklarımız arası ve turizm sektöründe çalışan profesyoneller arası iş birliğini artırmaya yönelik bir anlaşma.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Tecrübe paylaşımı.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Tecrübe paylaşımı.

Bu anlaşmanın onaylandığı kamuoyuna yansıdığına “Çok sayıda Ruandalı Türkiye’ye gelecek. Bu kadar Suriyeli almışken, bu kadar Afgan Türkiye’deyken Ruandalıları da mı alacağız?” endişesi ve eleştirisi...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben daha açık söyleyeyim: Yani kamuoyundaki şeyi Utku Bey açık ifade etmedi ama İngiltere’nin Ruanda’ya göndereceği, Ruanda’dan da “turist” adı altında Türkiye’ye geleceği konusu; kamuoyuna taşınan şey buydu ve bu anlaşmanın da buna zemin hazırladığıyla ilgili bir gündemdi.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Evet efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla, siz, bunun bakanlıklar arasında teknik bir anlaşma olduğunu ve turist getirmeyle ilgili olmadığını ifade ediyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Evet Sayın Başkanım.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Turizmdeki bilgisini paylaşmak amacıyla olduğunu biliyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Bu yönde de kamuoyunda, özellikle sosyal medyada bu iş, bu konu çok eleştirildiği, konu yapıldığı için, İletişim Başkanlığına bağlı Dezenformasyonla Mücadele Ofisi tarafından yine sosyal medya üzerinden çok etkili olan bir bilgilendirme yapıldı ve bunu Ankara'daki Ruanda Büyükelçiliği dâhil paylaştı ve bu konuda doğru bilginin, yanlış bilgilerin yayıldığı sosyal medya ortamında duyurulması sağlandı. Hatta bu yüzden, bizim taslak olarak hazırladığımız basın açıklamasına da Bakanlık olarak gerek duyulmadı; nitekim Turizm Bakanlığımız da bu konuda yorum yapan, bazı eleştirileri tekrarlayan gazetecilerimizle de doğrudan temas ederek bu size arz ettiğim bilgileri paylaştı. Nitekim, sosyal medyada bu konuda haber yapan bazı gazeteciler de “Ben Turizm Bakanlığımızdan şu ilave bilgileri aldım, bu işin aslı böyleymiş.” diye tekrar, yine sosyal medyadan haber yaptılar; bu da etkili oldu.

Yine, siz “İngiltere'den Ruanda'ya gidecekleri Türkiye alacak.” eleştirisinden bahsetmişsiniz; aynı kapsamda, son derece gerçek dışı bir eleştiri daha yapıldı, arama motorlarından internette arama yapılmış ve bakılmış ki belli bir tarihte Kigali'den İstanbul'a uçuş yapabilecek toplam 60 kûsur alternatif var, farklı yerlerden transit uçuşlu. Bu, sonuçta uçuş alternatifi, bu demek değil ki bu uçuşların tamamı da Türkiye'ye gelecek, Ruandalılarla dolu olacak uçaklar ve 60'tan fazla uçak Türkiye'ye gelecek. Bu arama motoru bilgisi de yanlış yorumlanarak sosyal medyada Türkiye'ye uçaklar dolusu Ruandalı gelecekmiş gibi haber yapıldı. Az önce arz ettiğim bilgilendirmeler bu haberlerin asılsız olduğunu açıklayabildi ve bizim de görebildiğimiz kadarıyla bu konudaki sosyal medyadaki temeli olmayan eleştiriler son buldu ama biz de bundan sonra bu tür açıklamalarda, bu tür bilgiler kamuoyuna yansıdığına doğru bilgilendirmeyi yapmak için hazırlıklı olmak gerektiğini gördük.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Zaten Meclisteki tüm üyeler, tüm siyasi gruplar basından takip ediyor ama böyle daha sağlıklı bir iletişim gerçekleştirilebilir mi, belki o da düşünülebilir yürütme olarak, Hükûmet olarak veya Dışişleri Bakanlığı olarak.

Sayın Aydın, buyurun lütfen.

6.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in yaptığı açıklamasındaki Ruanda'yla yapılan anlaşmanın Dışişleri Komisyonunda görüşülmemesiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Genel Müdürüm, ben tabii, sizin sona bırakacağınızı düşünerek önce demedim ama sonda da bir açıklama gelmedi. Biz Dışişleri Komisyonu olarak bizi ilgilendiren kısmına da -Utku Bey'in özellikle konuşmasının bir yerinde ifade ettiği- açıklık getirelim; buraya gelmeme nedeni acaba teknik bir konu olmasından dolayı mı, böyle bir prosedür gereği... Teknik anlaşmalarda Komisyona ya da Meclis onayına gerek duyulmadığı bağlamında mı algılayalım yoksa burada da bir şey var mı?

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şu anda gündemdeki anlaşmaların çoğu teknik.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yetkili ağızdan alalım isterseniz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

7.- Dışişleri Bakanlığı İkili İlişkiler Genel Müdürü (AÇGM) Refik Ali Onaner'in, Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın Ruanda'yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İKİLİ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ (AÇGM) REFİK ALİ ONANER – Az önce söylediğim gibi, Meclisimize ne aşamada bilgi sunuldu ne aşamada onaya sunuldu, bunu araştırıp ayrıca bilgi sunacağım ama içerikle ilgili bir unsur da arz etmek istiyorum:

Burada bu anlaşma nedeniyle ülkemize çok sayıda Ruandalı gelebileceği ileri sürüldü. Burada temel alınması gereken unsur, umuma mahsus pasaport hamili Ruandalılar vizeye tabidir. Dolayısıyla bizim Kigali Büyükelçiliğimizden vize almamış bir Ruandalının her hâlükârda Kigali'den uçağa binmesi dahi mümkün değildir, bir yanlışlık sonucu uçağa binse de Türkiye'ye girişi mümkün değildir. Zaten bizim Ruanda'ya yönelik vize uygulamamızda bir değişiklik olmadığı sürece Türkiye'ye günde seyahat eden Ruandalı sayısında bir artış olması da gerçekçi değildir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Başkanım...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, milletlerarası anlaşmaları uygun bulmayı düzenleyen Anayasa'nın 90'ıncı maddesine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben de şöyle bir bilgi notu var, müsaade ederseniz onu paylaşayım: Anayasa madde 90 “Uluslararası anlaşmalarda mali yük getirmiyorsa ve kanunlarda değişiklik gerektirmiyorsa Meclis onayı gerekmez...” şeklinde bir şey olduğuyla alakalı bir bilgi notu var. Yani şöyle bir şey: “Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkra göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.” Böyle bir şey var Anayasa madde 90'da.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın, Ruanda'yla yapılan anlaşmayı onaylanan diğer anlaşmalardan nitelik itibarıyla ayıran unsurlar hakkında Dışişleri Bakanlığından bilgi rica ettiklerine ilişkin açıklaması

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Başkanım, Anayasa'dan gerekçesini okudunuz, sadece Dışişleri Bakanlığımızdan, bu anlaşmanın nitelik itibarıyla onayladığımız diğer anlaşmalardan ayıran unsurları neyse o konuda bilgi vermelerini ve bu müphem durumu da ortadan kaldırmalarını rica edecektim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Salıcı.

9.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın Anayasa'nın 90'ıncı maddesiyle ilgili yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Ruanda'yla yapılan anlaşmanın Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesine ve bu anlaşmanın içeriğine ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, burada sorduğumuz bazı soruların muhatabı doğal olarak Bakanlık bürokratları ama bazı soruların muhatabları siyasiler. Yani madde 90'ı siz ifade ettiniz, “Meclis onayı gerekmez.” deniliyor. “Meclis onayı gerekmez.” çerçevesi içine girebilecek antlaşmaların çok çok büyük bir kısmı Dışişleri Komisyonunun gündemini oluşturuyor zaten. O zaman Dışişleri Komisyonu niye var? Yani biz burada milletvekilleri olarak, bu Komisyonunda işte birçok bürokrat arkadaşımız farklı bakanlıklardan gelip bu mesaiyi niye yapıyoruz? Sorun şuradan kaynaklanıyor: Yani -Ruanda meselesine de bağlayacağım- bu, sonuçta rutin bir anlaşma -Sayın Bakanlık temsilcileri ifade etti- jenerik bir anlaşma. Jenerik bir anlaşmanın Cumhurbaşkanı tarafından

Resmî Gazete’de yayımlanarak gündeme alınmasına, onaylanmasına neden ihtiyaç duyuldu? Şu anda bizim gündemimizdeki anlaşmaların çok büyük bir kısmı da jenerik anlaşma. Birbirini tekrar eden, ülke isimleri farklı ama içerikleri birbirine benzeyen birkaç anlaşmayı zaten az önce onayladık. Şimdi, burada bu, siyasilerin vermesi gereken bir cevap yani burada böyle bir sıkıntımız var. Dolayısıyla, bu meselenin açıklanmasına ihtiyaç var. Çünkü daha önce hatırlarsanız, biz bir anlaşmadan da bir gecede çekildik, İstanbul Sözleşmesi’nden bir gecede çekildik. Yani Mecliste konuların tartışılmasını, gündeme gelmesini önleyen -eğrisiyle doğrusuyla; muhalefetiyle, iktidarıyla- Meclisi baypas eden bir durum söz konusu.

Bir diğer nokta, Ruanda’yla ilgili yapılan anlaşma yani içeriği, anlaşmanın içeriği. Şimdi, kamuoyunda birçok yanlış bilgi oluştu, kirli bilgi oluştu; bunlara cevaplar verildi, açıklamalar yapıldı filan. “Bu hassasiyet nereden kaynaklanıyor?” sorusuna bence yoğunlaşmak lazım. Yani mesele Ruanda’dan buraya kaç uçak geldiği, o bilginin doğru olup olmadığı ya da işte Cumhurbaşkanlığı İletişim Ofisinden yapılan açıklamalar filan değil; onları da kimsenin çok umursamadığını gösteriyor bu aynı zamanda. Yani bir ortam oluşmuş, bu ortam kirli bilgiye çok müsait, ortada bir siyasi bagaj var, bu siyasi bagaj da bu kirli bilginin hızlıca yayılmasına uygun iklimi yaratıyor; meselenin özü bu. Yani Afganistan’dan vücutları böyle gayet dinç, yapılı kişiler otobüslerle İran’ı geçip Türkiye sınırında sırt çantalarıyla koşarak görüntüledi mi, görüntülenmedi mi? Görüntüledi. Hadi buyurun, izah edin. İzahı yok ya da doyurucu bir siyasi izahı yok. Doyurucu bir siyasi izah olmayınca insanlar bu tür meselelerin tekrar tekrar olabileceğini, farklı ülkelerle ilgili olabileceğini... İşte, İngiltere’deki tartışma da uzun sürmüş bir tartışma, en azından iki, üç seneden beri İngiltere’de bu tartışma var, İngiliz Parlamentosunda var, Anayasa Mahkemesinde var vesaire. Dolayısıyla, uygun bir şey yarattı, uygun bir ortam yarattı. Kamuoyunda bu konuların en azından bu şekilde tartışılıyor olmasının nedenlerden bir tanesi de bu bence.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Bu, siyasi bir soru tabii, Bakanlığımızla alakası yok.

Sayın Bölük, buyurun lütfen.

10.- İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük’ün, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın Ruanda’yla yapılan anlaşmayla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Ben kısa bir düzeltme yapmak istiyorum.

O bahsettiğiniz Afganistan görüntülerinin sonradan zaten yalanlandığı ortaya çıktı. Hatırlarsanız, Fransız sınıрыyla alakalı bir görüntüydü, açıklama da yapıldı, bir sene kadar önceydi. O görüntüler Türkiye sınırında çekilmemişti Sayın Vekilim, tekrar bilgilendirmek istedim.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Ben size Türkiye sınırında çekilmiş birkaç tane görüntü göndereyim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Namık Bey.

11.- İstanbul Milletvekili Namık Tan’ın, Ruanda’yla yapılan anlaşmanın açıklanması gerektiğine, Türkiye’ye yönelik bir güvensizlik söz konusu olduğuna ve bu yüzden yaşanan vize alma sorununa ilişkin açıklaması

NAMIK TAN (İstanbul) – Şimdi, aslında, bizzat Dışişleri Bakanlığımızın çok değerli temsilcisi, Genel Müdürümüz de söyledi, bir kere anlaşmanın adı “turizm anlaşması” fakat bunun olmadığını söyledi asıl. Şimdi, siz düşünün, sıradan bir vatandaş açıp böyle bir teknik farkı nasıl anlayabilir? Dolayısıyla buralarda çok süratli bir açıklama gereği ortaya çıkıyor. Ben açıp o anlaşmayı okuduğumda ilk anlayacağım şey, bunun bir turizm anlaşması olduğu. Ülkeye baktığınızda, ülkede turizmle ilgili

bir şey yok yani gelen giden sayısı on beş yılda 8 bin kişi. Yani düşünebiliyor musunuz, on beş yıl içinde 8 bin kişi gitmiş. Kaldı ki yine, işte, bu vize düzenlemeleri sebebiyle oraya gidip gelmek kolay değil. Yani burada halkı karanlıkta bırakma, aydınlatmama hatası var diye düşünüyorum. Tabii, bu, işte -Sayın Başkanımızın da söylediği gibi- neticede Türkiye'ye karşı belli bir güvensizlik de söz konusu yani bunu kabul edelim etmeyelim, bu vizelere baktığınız zaman bunu çok rahatlıkla görebiliyorsunuz. Artık eskisi gibi... Vize alırken zaten zorlanıyorduk, şimdi artık neredeyse imkânsız hâle geldi. Bütün bunları yan yana koyunca yani bizim tek başına "Öyle değil, işte, her şey masumane, bu sıradan bir anlaşma." diye görme lüksümüz yok. Yani bunu daha iyi inceleyip, bundan sonra tekrarına müsaade etmemek lazım. Halk nezdinde hakikaten yani düşünün, bütün kurumlarımız yıpranıyor. Şimdi Dışişleri Bakanlığı da aynı şekilde bundan nasibini alıyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Meclisimiz de.

NAMIK TAN (İstanbul) – Efendim?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Meclisimiz de.

NAMIK TAN (İstanbul) – Meclisimiz de alıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Namık Bey diyor ki: "Ya, bunu düzgün söyleseydiniz ben de yanlış anlamazdım, kamuoyuna yanlış bilgi vermezdim."

NAMIK TAN (İstanbul) – Ben yanlış anlamadım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – "Kamuoyunu çok yanlış bilgilendirdim."

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Namık Bey'in açıklamasında bir yanlışlık yok.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Açıklamasını...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Namık Bey, olayı açıklayan bir açıklama yaptı.

BAŞKAN FUAT OKTAY – İsimlendirmeyi de düzgün yapın, içeriği de düzgün yapın dolayısıyla yanlış yorumlara vesile olmasın.

NAMIK TAN (İstanbul) – Evet ama bu bizi de kapsıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, yok, ben de onu kastettim zaten.

NAMIK TAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Güzelmansur, buyurun lütfen.

12.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Ruanda'yla yapılan anlaşmaya, Hatay'a Ruanda'dan mülteci geleceği ve TOKİ evlerine yerleştirileceğiyle ilgili spekülasyonlara ve Hatay'daki Suriyeli mültecilere ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim.

Şimdi, aslında bu tartışmalardan en çok etkilenen Hatay çünkü "Ruanda'dan gelecek mülteciler var ve bunlar TOKİ'nin yaptığı deprem evlerine yerleştirilecek." diye şu an Hatay'da ne yazık ki böyle bir sürü spekülasyonlar, kavgalar var. Niye? Az önce Sayın Oğuz Kaan Başkanın dediği gibi yani dediniz ki: "Bizim kırmızı çizgimiz, Suriye'den 100 bin Suriyeli göçmen gelecek." Bugün sadece Hatay'da 600 bin Suriyeli göçmeni on iki yıldır ağırlıyoruz ve bu Suriyeli göçmenlerin geri dönmesi için de ne yazık ki -üzülerek söylüyorum- Hükûmetin herhangi bir adım attığı yok; hiçbir adım atmıyor ve orada yetişen... Yine, tekrar üzülmek söylüyorum, burada, Türkiye de yarın bize sıkıntı verecek bunların kayıt altına almasını istiyorum bir nesil yetişiyor, okumayan ve üniversiteye gitmeyen, okula gitmeyen bir nesil yetişiyor ve bu, on bir, on iki yıldır... Özellikle Suriye'de doğan, bugün Suriyeli göçmenlerin,

Suriyeli misafirlerimizin doğum oranı Türklerin doğum oranından yaklaşık 3 kat, 4 kat daha fazladır. Ve şu an Hatay'a gidin, siz sokağa çıktığınız zaman ne yazık ki "Bu TOKİ evleri Ruanda'dan gelecek mültecilerle doldurulacak." diye bir kanı var ve kimse bu konuda en ufak bir şey söylemiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ederim.

O zaman bu görevi biz Komisyon olarak Sayın Güzelmansur'a veriyoruz. Bugün gidip diyecek ki "Komisyonda biz bunu tartıştık, böyle bir olay yok. Dolayısıyla evler..." Milletın temsilcisi olarak bu açıklamayı sizin yapmanız daha uygun olacaktır.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkanım, biz muhalefetiz, bizim söylediğimize değil, iktidarın söylediklerine inananıyır insanlar.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ya, bunun muhalefeti iktidarı yok, biz Meclisiz. Sonuçta, her doğru bilgiyi millete aktarmakla yükümlüyüz.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Bilmiyorum, ben her zaman gerçekleri söylemekle mükellefım Sayın Başkan.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Ayda bir doğruyu söylemek iyi olur.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Biz bunları söylüyoruz, böyle bir şey olmadığını söylüyoruz zaten. Ama ne yazık ki...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakkak.

13.- Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın, Hatay'daki ve Gaziantep'teki Suriyeli mülteci sayılarına ilişkin açıklaması

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bizim elimizdeki istatistiklere göre de Hatay'daki Suriyeli sayısı 258.449 görünüyor, 600 bin değil. Gaziantep'te mesela 429 bin, benim bilgilerimde de 429 bin ama Hatay'da da yaklaşık olarak 258 bin görülmüyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum ama tabii...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Bana bir söz hakkı düşüyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hatay'a nasıl bir yük yüklendiğinin hepimiz farkındayız.

Buyurun Sayın Güzelmansur.

14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın Suriyeli mülteci sayılarıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Vekilim, bugün Reyhanlı'nın nüfusu 98 bin, 99 bin ama totaldeki göçmen nüfus 250-300 bin, sadece Reyhanlı'da bugün 200 bin civarında Suriyeli göçmen var. Değil daha Antakya'da, değil daha Kırıkhan'da, değil daha Altınözü'nde, değil daha Yayladağı'nda. Tabii ki resmî rakamları öyle söylüyoruz ama orada daha gayriresmî bir sürü vatandaşımız var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Gündemin 5'inci sırasına geçiyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1656), (TBMM İktisadi İşleri Komisyonu'nun 77'nci maddesine göre) (*)

BAŞKAN FUAT OKTAY – İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1656) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında bilgilendirme yapmak üzere sözü Sayın Bozay'a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz; anlaşma iki ülke arasındaki iş gücü değişimine ilişkin hususları düzenlemek, bir âkit taraf vatandaşların diğer âkit tarafta istihdamını sağlamak, bu istihdamın müşterek hukuk zeminini oluşturmak ve her iki ülke mevzuatına uygun kuralları belirlemek amacını taşıyor. Bu sayede, bu anlaşmayla birlikte, kayıt dışı istihdam nedeniyle düşük ücretle, güvencesiz çalışma KKTC'de yaşayan vatandaşlarımızın esas sorunlarından biri, bununla da bir düzenlemeye gitmiş olacağız. Aynı zamanda yapılacak bu anlaşma sayesinde ekli bir hizmet akdi çerçevesinde istihdam sağlanacak. Bu anlaşmaya ekli hizmet akdi de yapılacak iş, ücret, çalışma koşulları, işverenin yükümlülüğü, akdin süresi ve sona ermesi, çalışma süresi, deneme süresi, iş düzeni ve disiplini, sosyal güvenlik, iş sağlığı ve güvenliği, pasaport, yol masrafları ve diğer maslahatlar, yatacak yer, lojman ve yemek, anlaşmazlık hâlinde uygulanacak mevzuat, hafta tatili ve genel tatiller, yıllık ücretli izin hususlarına ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

Biz bu konuda, söz konusu anlaşmanın iş gücü teminine ilişkin prosedürleri hızlandıracağı, kayıt dışı istihdamı caydırıcı etki yapacağı ve böylelikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde istihdam edilecek vatandaşlarımızın haklarının teminat altına alınmasını sağlayacağı düşüncesiyle huzurlarınıza sunduk. Bu konu da takdirlerinize maruzdur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sorusu veya görüşü olan arkadaşımız var mı?

Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle iş gücü anlaşması önemli çünkü kardeş Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti-Türkiye ilişkilerinin derinleşmesi, bu anlaşmaların gündeme gelmesi önemli. Sorum şu: Bu kapsamda malumunuz, 1987 yılında imzalanan ve hâlâ yürürlükte bulunan bir anlaşma var. Şimdi, bir defa hangi ihtiyaçlar nedeniyle böyle bir yeni anlaşma gündeme geldi? Bunun gerekçesi yani böyle bir ihtiyacı gündeme getiren gelişmeler neydi? Bununla ilgili bir açıklamanız olursa memnun oluruz.

Bir de birkaç husus var: Örneğin, ilk anlaşmada, 5'inci maddede, işçilerin seçimi için gerekli belgeler listeleniyor ama bu anlaşmada ise bu belgeler açık bir şekilde belirtilmiyor. Bu değişiklik niçin gündeme gelmiştir? Yine, bu anlaşmayla daha esnek ve daha hızlı bir iş gücü piyasasının hedeflendiği

(*) (2/1656) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

gündeme getiriliyor ve işverenlerin özel istihdam bürolarıyla irtibata geçmesi gündeme getiriliyor. Bu, tabii, malumunuz yani “esnek çalışma” gibi kavramlar günümüzde önemli ölçüde işçilerin haklarının geriletilmesi gündemini de beraberinde getiriyor. Bu hangi ihtiyaçtan ötürü gündeme gelmiştir? Bunu sormak istiyorum.

Son olarak da ilk anlaşmada yani 1987’deki anlaşmada işverenler karşı taraftan işçi isteklerini kendi ülkelerindeki kurum kanalıyla yaparken 2017’deki yani şu anda görüşmekte olduğumuz anlaşma metninde ise işverenlerin karşı tarafın ilgili kurumlarına doğrudan başvuru yapması gündeme getiriliyor. Bu değişikliğin acaba mantığı nedir, hangi ihtiyaç nedeniyle gündeme gelmiştir? Tabii, mevcut uygulamada -bu sorumu topyekûn anlaşmanın bütününe ilişkin de yöneltmek istiyorum- hangi sorunlar var ki bu değişiklikler gündeme alınmış oluyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; izin vererseniz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın temsilcisinin konusu, sorulara cevap verecek.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; saygılarımı sunuyorum.

Tabii ki, sayın vekilimizin söyledikleri gibi, bu anlaşma bizim için önemli, vatandaşlarımız için önemli, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları için de önemli. 87 yılında yapılan anlaşma ile bugünkü, 2017 yılında yapılan anlaşma arasında farklar var; mevzuat değişiklikleri var.

Bunlardan önce, 1’inci sorunuza kısaca cevap vereyim. Bu değişiklikler kısaca şunlar: Her şeyden önce tabii, bu anlaşmalarda eşit muamele ilkesi söz konusu oluyor. 1987’den 2017 yılına kadar neler değişti mevzuat olarak? 2005 yılında ilk önce bizim yabancıların çalışma izinleri mevzuatı çıktı, onunla ilgili olarak Bakanlığımız yetkilendirildi. Daha önce çalışma izinleri çeşitli bakanlıkların uhdesindeydi, bir yeknesaklık yoktu. Dolayısıyla bu, 2016 yılında çıkan Uluslararası İşgücü Kanunu’yla da tadil edilmiş oldu. Çalışma izinleri de aynı şekilde bu anlaşmada yer aldı.

Onun haricinde, yine farklı olarak daha önceki anlaşmaya göre, aile birliğiyle ilgili, aile bütünlüğüyle ilgili yine bir madde var burada, aile bütünlüğünü korumayla ilgili olarak, oraya giden vatandaşlarımız veya oradan buraya gelenlerin aile fertlerinin de buraya gelmesi, onlarla birlikte olması sağlanıyor, bu teminat altına alınıyor.

Bunun haricinde, tabii, özel istihdam kurumları aracılığıyla bu işlerin yapılması söz konusu. Daha önceden, söylediğiniz gibi, sadece kurumlar arasındaydı, kurumlar doğrudan devreye giriyorlardı; bu, sizin de söylediğiniz gibi, esnekliği, günümüz şartlarında biraz daha geride gelmeyi gerektiren bir durumdu. Bunun da önlenmesi açısından onlar devreye girdi ama özel istihdam kurumları da Türkiye İş Kurumu üzerinden çalışma izni alarak, denetlenerek görevlerini ifa ediyorlar. Bunu da dediğim gibi, önemli bir değişiklik olarak, diğer sorunuza cevap olarak da söyleyebiliriz.

Tabii, esas itibarıyla iş gücü anlaşmaları düzenli iş gücünü sağlayarak özellikle işçilerimizin mağdur olmamaları yönünde tedbirler almayı gerektiriyor. Bu da bir şekilde denetim mekanizmasını çalıştırmakla mümkün olabiliyor. Biz tabii bunu maalesef çok yerde görebiliyoruz. İş gücü anlaşması

olmayan ülkelerde -özellikle mesela Sırbistan’da- işte bizim vatandaşlarımız gidiyor, işverenlerimiz gidiyor, orada işler alıyorlar, buradan bir şekilde işçi götürüyorlar ve onların mağdur olduklarını görüyoruz; bize şikâyetleri sık sık geliyor.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sırbistan’la anlaşma yok, doğru anlıyorum herhâlde.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Yoktur, yoktur. Karabağ’la aynı şekilde, dediğim gibi...

Dolayısıyla bu anlaşmalar bizim için çok önemli. Bakanlık olarak da biz özellikle işçilerimizin menfaatlerinin, haklarının korunması açısından da bu konuda bunları çok önemsiyoruz ve vatandaşlarımızın, işçilerimizin mağdur olmamaları için de gerekli önlemleri alıyoruz. Tabii, biz bunu yaparken aynı zamanda yurt dışındaki temsilciliklerimiz, büyükelçiliklerimiz, başkonsolosluklarımız da önemli. Onlarla birlikte onlara yardımcı olmaya gayret ediyoruz.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Çok özür dilerim, bir şey daha ekleyeceğim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Tabii, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, biz vatandaşlarımızın hukukunu korumakla görevliyiz ama doğal olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarını da kendi vatandaşımızdan açıkçası çok daha ayrı, farklı da görmüyoruz yani onlar bakımından da bir sorumluluk hissediyoruz. Özetle, acaba Kıbrıs Türkü’nün ve Kıbrıs’taki iş gücü piyasasının bu anlaşma bakımından yani önceki anlaşmayla karşılaştırıldığında nasıl etkileri ortaya çıkabilir? Orada kimi sorunlar oluşabilir mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Şunu söyleyeyim öncelikle: Tabii, bu anlaşma 2017 yılında imzalandı, onların iç prosedürü tamamlandı iki ay sonra, bizde çeşitli nedenlerden dolayı bu gecikti; maalesef yedi yıl geçmiş durumda. Biz iç prosedürü tamamladıktan sonra da bu yürürlüğe girecek. Dolayısıyla her iki ülkede de aynı şekilde uygulamaya geçecek. Onlar da bunu kabul ettiler zaten. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’yle, Çalışma Bakanlığıyla bizim ilişkilerimiz var, her konuda bizim mevzuatımızla ilgili olarak...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Onların Meclisinden geçti mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Geçti, geçti. Biz maalesef uzattık, olabiliyor.

Dolayısıyla bilgi akışının, deneyimlerin işte karşılıklı olarak değerlendirilmesi, her türlü sorunlarla ilgili olarak görüşmeler yapılması... Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’yle ilişkilerimiz çok iyi. Sayın Başkanım da bunu çok daha iyi bilirler. Cumhurbaşkanlığında Sayın Başkanımız bu konuyla ilgili olarak görev ifa ediyorlardı. Dolayısıyla bizim Bakanlık olarak çok iyi ilişkilerimiz var, bunu söylemek isterim. Herhangi bir şekilde sorun olduğunda da Bakanlık olarak müdahale ettiğimizi de belirtmek isterim.

Sorularınız arasında diğer bir konu, bu 5’inci maddeyle ilgili olarak daha önceden işte “İşçilerin seçimi için gerekli belgeleri vardı, şimdi yoktur.” deniliyor. Biz bunu her iki ülkenin mevzuatına bıraktık çünkü her ülkenin istemiş olduğu, isteyeceği belgeler farklı olabiliyor, bu zaman içinde de değişebiliyor. Dolayısıyla bu aynı şekilde yeni anlaşmada da yer alıyor, onu ayrıca söylemek istiyorum.

Tabii, 3'üncü sorunuzla ilgili olarak işverenin kendi ülkelerinin kurumlarının başvuruları gibi... Daha önce söyledim -biraz tekrar olacak ama- âkit taraf ülkesi kurumlardan doğrudan başvuru hakkı getiriliyor. Bu da bir yerde bürokrasiyi de azaltmış oluyor çünkü yani başka türlü bu işler uzayabiliyor, bazen işin çok kısa bir sürede tamamlanması lazım geliyor; böyle bir gecikme olması hâlinde de işler uzayıp gidiyor ve taraflar da bundan memnun olmuyorlar. İlişkilerin gelişmesi açısından da bu bir yerde önemli görülüyor. Daha önce de söylediğim gibi, özel istihdam büroları da bunlara zaten izin veriyor, dediğim gibi, onlar o şekilde bunu yapabiliyorlar bu ülkede ve bunu izin almak suretiyle yapıyorlar; bunu ayrıca belirtmek istiyorum.

Onun haricinde, başka bir sorunuz... O değişikliklerle ilgili olarak söyledim. 2009'u kısaca özetledim tabii ki, 1987 ile 2017 arasındaki değişiklikleri de söyledim.

Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Yani kibarca diyor ki Genel Müdürümüz: “Meclis olarak siz görevinizi yapmadınız, yedi yıldır sizde bekliyor, biz yaptık da.”

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Estağfurullah Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maalesef öyle diyor yani. “Yedi yıl niye beklettiniz?” diyor. Yani bu da doğru değil aslında. Yani bunu aslında bu vesileyle tekrardan hatırlatmak istiyorum ben. Arkadaşlara da ilk başlangıçta benim kendi talimatım buydu. Böyle bir şey olamaz. Yani bir anlaşma yapılıyorsa, uygun değilse iade edilir buradan, iptal edilir; uygunsa da onaylanır, devam edilir. Yani yedi yıl bir anlaşma beklemez, bu doğru bir şey değil. Onun için, biz bunu arkadaşlara da Dışişleri Bakanlığı da dâhil tüm bakanlıklara da ilettik yani “Bir anlaşmanız varsa geriden bekleyen bunu bize iletin, bir an önce Komisyonun gündemine getirelim, iptal edeceksek edelim, geçireceksek geçirelim, böyle bir şey söz konusu olamaz.” diye. Bu da doğru değil aslında. Yani evet, burada, bu bizim sorumluluğumuz Komisyon olarak, Meclis olarak ama Dışişlerinin de veya ilgili bakanlıkların da bunu takip etmesi gerekiyor yani 2017’de bir anlaşma yapıldı ve ihtiyaç varsa yedi yıl bunun beklemede tutulmasına müsaade etmemek gerekiyor.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Meclis İçtüzüğü’nde...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet.

Yok, asıl sorumluluk bizde, onu kabul ediyorum ben yani Meclis tarafı olarak, Komisyon olarak ama yürütme tarafı da bunun takibini yapıyor ve bunun hassasiyetini hissettiriyor olmak durumunda diye düşünüyorum; bunu da ifade etmek isterim.

Peki, teşekkür ediyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şimdi, burada, bizim önümüzdeki anlaşmada imza tarihi 23 Şubat 2017, TBMM Dışişleri Komisyonuna sevk tarihi ise 12 Aralık 2019. Yani Komisyonun gündemine gelmesi iki buçuk yıl sürmüş.

BAŞKAN FUAT OKTAY – İşte yani biraz önce onu kastettim. Yani her iki taraf...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Komisyon kendi gündemindekini görüşmemiş...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani hem yasama hem yürütme tarafı olarak bunu kastettim. Yani bir anlaşma imzalanıyorsa takibini yapmak, o kadar bekletmemek gerekiyor. Yani şu olabiliyor, ben bunu uygulamadan da bildiğim için: Anlaşma imzalandıktan sonra bir eş zamanlılık takibi yapılıyor karşı tarafla yani karşı tarafın Meclisinden ratifikasyon sürecini takip ederek eş zamanlılık takibi oluyor; o anlaşılır yani diğer taraf da yapsın, biz onaylayıp da karşı tarafı bekliyor konuma düşmeyelim diye, o anlaşılabilir bir şey ama onun ötesinde daha hassas olmakta fayda var diye düşünüyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, ben Çalışma Bakanlığından gelen Sayın Genel Müdüre izahatı için teşekkür ediyorum. Eğer belki yanlarında varsa kendisinden ya da Sayın Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden şöyle bilgi talep edeceğim; şimdi, işin şöyle bir boyutu var: İş gücü, Türkiye’den gidecek olan iş gücü. Yani KKTC’de şu anda çalışan sayısı nedir ve iş gücünün toplamı nedir? Bunun hangi bölümü KKTC vatandaşlarından oluşmakta, hangi bölümü bugüne kadar yıllar içinde Türkiye’den giden iş gücüyle oluşmuştur? Şunun için söylüyorum, bu önemli, şöyle bir şey var: Yani KKTC’de asgari ücret yüksek, biliyorsunuz; Türkiye’de asgari ücret düşük. Yani bu anlaşmanın KKTC’deki mevcut asgari ücretle çalışan KKTC iş gücünü -nasıl söyleyeyim yani kelimeyi arıyorum, nazik kelime arıyorum- kıracak bir anlaşmaya çevrilmesinden hepimiz endişe etmeliyiz. Buradan giden kişinin ucuz, işte, işveren tarafından...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu mümkün olmaz diye düşünüyorum çünkü asgari söz konusu olduğu için.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İşte, birincisi, onun güvenceleri var mıdır?

İkincisi de hani buradan değişik zamanlarda KKTC’ye gittik, sizler gittiniz, belki çalışmış olan kıymetli diplomatlarımız var. Şöyle bir şey var, biliyorsunuz, aslında, bütün barış müzakerelerinde olan bir konu bu ve hani hem bizim bugüne kadar hep özen gösterdiğimiz, belki ileride de... Yani KKTC’nin nüfusu, işte, olası bir barışta nüfusu kimlerden oluşur? Ne kadarı Türkiye’den gelenlerdir, bunların ne kadarı barış müzakerelerinin parçasıdır vesaire... Bu, teknik olarak böyle ama bir de realitede, KKTC’den “Biz artık burada barınmıyoruz.” diye giden var yani KKTC’nin orada yaşayan öz vatandaşları İngiltere’ye, Amerika’ya, şuraya buraya göç ediyorlar. Yani bu anlaşmanın bir etki analizi yapılmış mıdır? Evet, gidecek ucuz iş gücü buradan; gidiyoruz, seviniyoruz “İşsizimize iş çıktı.” diye -belki düşük ücretle ama- oradaki dengelere yani birinci olarak oradaki işçinin dengesine ama uzun erimde, olası barış görüşmelerine KKTC nüfusuna yönelik etkilerinin bir çalışması Dışişleri Bakanlığımızda yapılmış mıdır? Çalışma Bakanlığının belki önceliği olmayabilir ama bu rakamlar Dışişleri Bakanlığının herhâlde alfabetidir yani KKTC nüfusunu kim oluşturur, nasıl oluşur vesaire, müzakerelerde önlerine gelmiş, bundan sonra gelecek olan bir husustur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilimin çok isabetli bir sorusu, zaten bu anlaşma da bunları tespite yönelik bir anlaşma. Yani burada biz de bir eksikliği gördük, sizin buyurduğunuz gibi biraz gecikme var ama bunları, işte, 2’nci maddesinden, işçi talepleri nedir, hakikaten gerçekçi mi, değil mi bir dengeyi bozuyor mu; bunu tespit etmek üzere de bu anlaşmayı bu kadar önemsiyoruz. Bunu yaparken işte mesleği, hakikaten orada ne yapacak, sayısı, aranan vasıfları tutuyor mu... Burada bir eksiklerimiz var, Sayın Vekilimin dediği hususları da bu anlaşma üzerinden

tespitte biraz daha etkin bir hâle geleceğiz. Tabii, o nüfus dengeleri, diğer hususlar, onlar ayrı, onlara da ayrı bakarız. Tabii, şu anda benim elimdeki rakamlarda hepsi mevcut değil ama kendisinin isabetle söylediği hususları da tespit etmek üzere bir çerçeve anlaşmasıdır bu efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, peki.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, tabii, bu anlaşma geçince bu tespit edilecek, biz bu anlaşma geçene kadar bu bilgilerden mahrum muyuz? Yani çalışan kaç işçi var, bunların kaçını Türkiye’den gelmiştir, kaçını orada yerleştirtir; bunların -sizde olmasa bile- Çalışma Bakanlığı’nda olması lazım. Böyle bir şey olamaz, bu anlaşma geçsin de öğrenelim diye bir anlaşma geçirilemez, çok özür diliyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – O bilgiler vardır zaten, gizli şey değil zaten, o açıktır, bellidir zaten. Onun bu anlaşmayla, geçip geçmemesiyle doğrudan alakalandırılacak, hani bir gerek şart, yeter şart gibi değerlendirilebilecek bir boyutu yok diye düşünüyorum. Yanınızda yoksa da yazılı olarak da iletebilirsiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Sayın Başkanım, tabii ki biz hem gelen hem de gidenleri kayıt altına almaya çalışıyoruz, bu bizim için önemli. Ne yazık ki bu iş gücü anlaşması... Yoksa iş gücü anlaşmasında, bu anlaşmanın ekinde yer aldığı üzere, bir teklif hizmet sözleşmesi var, işçinin ve işverenin hakları ve yükümlülükleri belirtiliyor orada. Bunu aynı zamanda bizim İŞKUR il müdürlükleri de onaylıyorlar, onayladıklarında da bu kayda geçmiş oluyor. Maalesef, özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne gidenler arasında bu olmuyor. Biliyorsunuz, pasaport olmadığından kimlikle herkes gidebiliyor. Dolayısıyla, bunların büyük bir çoğunluğu kaçak olarak çalışıyor yani kayıt dışı olarak çalışıyorlar. Bununla da biz bu kayıt dışılığı önlemeyi amaçlıyoruz, bu da bizim için önemli.

Diğer taraftan, tabii, oradan buraya gelenler var. İşte, Uluslararası İşgücü Kanunu’ya birlikte çalışma izni zorunluluğu var, çalışma izni almak zorundalar. Bununla ilgili size rakam verebilirim ama dediğim gibi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne giden vatandaşlarımızın sayısında, maalesef, yüzde 60, 70, 80’lerde izin alınmadan gidildiği söyleniyor, belirtiliyor; bunu belirtmek isterim. Size o rakamları verecek olursam, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden buraya kaç kişi çalışma izni almış, onu size kısaca vereyim: 2024 yılında 35, 2023’te 88, 2022’de 87, 2021’de 72, 2020’de 44 kişi Kuzey Kıbrıs’tan buraya gelmiş, çalışma izni vermişiz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – KKTC’den buraya gelenler, bizden gidenleri bilmiyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET NAZİF GARİBAĞAOĞLU – Bizden gidenleri, söylediğim gibi, maalesef... İşte, bu anlaşma yürürlüğe girdikten sonra daha net bir şekilde bunun üzerinde size bir rakam verebileceğiz inşallah.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

Aslında Türkiye’den oraya gidenlerin de gerek KKTC Hükûmeti tarafından gerekse büyükelçilik tarafından tamamı kayıt altındadır. Orada vatandaşlık şartları bellidir zaten veya çalışma izni şartları bellidir. O çerçevede durum değerlendirilmekte.

Asgari ücretin aşağı çekilmesi konusu zaten söz konusu değil. Aslında, bu konu başka bir şeyle ilgili diye düşünüyorum, Genel Müdürümüz de onu ifade etti. Orada, asgari ücretin altında verme şansınız olmadığınız için, olsa olsa kayıt dışılık söz konusu olur, kayıt dışılıkla mücadeleyle alakalı o; o da zaten ayrıca yürütülen bir çalışma. Yani aslında KKTC tarafının da oldukça hassas olduğu bir konu bu yani iki taraf da hassas şekilde yürütüyor bu konuyu.

Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yoksa teklifin tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlıyoruz.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metninin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1656) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizin 6'ncı...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, 6'ncı maddeye geçmeden önce bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

15.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesi hakkında basında çıkan haberlerle ilgili Komisyon Başkanının bilgisi varsa kendileriyle paylaşılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, tabii, bugün şöyle ilginç bir durum oldu, spekülasyona da açık bir konu, onun için hani size sormayı daha uygun bulurum. Bugün Zafer Şahin Milliyet'te bir köşe yazısı yazdı "FETÖ elebaşı için Kenya yükleniyor." diye; uzun bir yazı, hani şimdi detaylarına girmeyeyim. Çok kısa bir süre önce, biz Komisyon toplantısına başladıktan sonra saat 15.56'da da Müyesser Yıldız bir yazı koydu internete "Uçağı Türkiye yolunda, Amerika Birleşik Devletleri Fetullah Gülen'i teslim etti." diye. Şimdi, ben bu Komisyon adına Amerika'ya, darbe sonrası o dönem Dışişleri Komisyonu üyesi olan bazı arkadaşlarla heyet hâlinde Fetullah Gülen'in iadesi için gitmiş milletvekillerinden birisiyim, başka arkadaşlarımız da başka ülkelere gittiler. Buna dair sizde bir bilgi varsa bence paylaşsınız iyi olur.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesi hakkında basında çıkan haberlerle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bende bilgi yok yani bilgisi olan arkadaşımız varsa paylaşabilir, bende herhangi bir yok.

Dışişleri Bakanlığımızda böyle bir bilgi var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Bizde de bulunmuyor efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, bende böyle bir bilgi yok.

Teşekkür ediyorum.

Yani Türkiye’ye karşı yapılan tabii ki her oyunun, Türkiye’nin altını oymaya çalışan herkesin ödeyeceği bir bedel olacaktır, olmalıdır. Türkiye’ye çok ciddi bir bedel ödetmişlerdir. Bütün 85 milyonun, 86 milyonun her bir ferdi ödemiştir bunu. Bununla ilgili beyinleri yıkananlar da buna dâhildir ne yazık ki yani koca bir nesil yok edilmiştir. Dolayısıyla bunun bedeli ödenecektir er veya geç.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Oğuz Bey’i ben rahatlatayım, Müyesser’den daha inandırıcı olabilir; Türkiye yolunda değil ama başka bir yere götürülmüş olabilir.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi tutanaklara geçiyor, öyle dersiniz ispat durumunda kalırsınız.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, böyle bir bilgi yok diyelim. Dolayısıyla kamuoyunu yanlış bir bilgilendirmeye, spekülasyona sebebiyet vermeyelim. Yani o kısmı “off the record” söylemiş oldu Sayın Aydın, bilgiye dayalı değil.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bilgiye dayalı değil, Müyesser’inki de bilgiye dayalı değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tekrar gündemimize geçelim müsaade ederseniz.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkanım, anlaşılmaya geçmeden ben de bir konuyu gündeme getirmek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre’nin, Dışişleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesinin faydalı olacağına, Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyinde Türkiye’nin yeri hakkındaki görüşlerini dinlemek istediklerine ve AIHM’in Osman Kavala kararı sonrası Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisindeki gelişmelere ilişkin açıklaması

YUNUS EMRE (İstanbul) – Tabii, Mehmet Kemal Bozay’a ben çok teşekkür ederim, bütün konularla ilgili çok kapsamlı, önemli açıklamalar yaptılar ama tabii, takdir edersiniz ki Dışişleri Komisyonuna -geçmiş dönemler de düşünüldüğünde- Sayın Dışişleri Bakanının bilgi vermek üzere, belirli konularda soruları yanıtlamak üzere davet edilmesi -yani zatialiniz de uygun görürseniz- çok faydalı olur diye düşünüyorum. Çünkü Plan ve Bütçe Komisyonuna, tabii, Dışişleri Bakanı, diğer bakanlar geliyorlar ancak tabii, o, biraz da bütçe tartışmaları marjında gerçekleştiği için Türk dış politikasının temel konuları üzerinde bir tartışma ve görüş alışverişi imkânı orada çok sınırlı oluyor. Bunu gündeme getirmek istedim.

Bir de yine Sayın Bozay’ı burada yakalamışken kendisinin özellikle Avrupa Konseyi konularıyla çok ilgili olduğunu da biliyorum. Ben ve Sayın Namık Tan, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi üyesiyiz. Avrupa Konseyinde, malumalınız Türkiye öteden beri sıkıntılı bir durumla karşı karşıya. Hem yani denetimde bulunduğumuz malumunuz ve Avrupa Konseyinin kurucu üyesi olan bir ülke olarak hâlâ denetim süreci içerisinde bulunuyor olmak ve denetim raporlarının hemen her seferinde

daha da menfi içerikle gündeme geliyor olması çok ciddi bir konu. Yani Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyinde Türkiye'nin yeri hakkındaki görüşlerini dinleme imkânımız olursa, Sayın Başkanımız müsaade buyururlarsa çok sevinirim.

Bir de, tabii, biliyorsunuz, Osman Kavala'yla ilgili bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının uygulanmaması meselesi gündemimizde bulunuyor ve son ekim oturumunda, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin ekim oturumunda bu konuyla ilgili de önemli bir karar alınmıştı. Bu konuyla ilgili de yine bizim basında, Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyine bir mektup ilettiği ve bu mektupta Kavala'yla ilgili Türkiye'deki yargı sürecinin sonuçlanmadığı, Anayasa Mahkemesine bir müracaat olduğu yolunda bir bilgi olduğu basında yer almıştı yani Bakanlık kaynaklarından resmî bir açıklama olmadı bununla ilgili ama basında bu içerikte bilgiler yer aldı. Yani topyekûn bu konular üzerinde bir değerlendirmeniz olursa çok mutlu olurum.

Teşekkürler.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

6.- *Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin Dışişleri Bakanının Komisyon toplantısına davet edilmesi ve Avrupa Konseyiyle ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Emre, isterseniz şunu yapalım: Yani birinci gündemle ilgili aynı şeyi biz de bugün aslında değerlendirdik. Memnuniyetle Sayın Bakanımızı davet ederiz, o da memnuniyetle kabul edecektir diye düşünüyoruz. Burada zaten, Komisyonumuzda son derece seviyeli, son derece anlayışlı, karşılıklı anlayış içerisinde her türlü konuyu konuşabileceğimiz bir şeyimiz var. Yani tüm siyasi gruplar nezdinde, tüm siyasi gruplar için bunu ifade ediyorum, Komisyonumuzda böyle bir zemin oluştu, bu da güzel bir şey aslında, ben teşekkür ediyorum bunun için de. Bu çerçevede biz Bakanımızı davet ederiz, o da kabul eder, gelir diye düşünüyorum.

İkinci hususta da isterseniz gündemimizi tamamlayalım, daha rahat şekilde önü açık tartışabiliriz. O soruyu almış olalım, arkadaşlar da not etsinler; Sayın Bozay, gündemi tamamladıktan sonra size bu konuyla ilgili cevap hakkını o zaman verelim fazla dağılmamak adına.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

6.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/29)(*)*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 6'ncı sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/29) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden yine kadük kalan teklif -19/06/2023 tarihli- İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş ve aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirme için söz sizde Sayın Bozay.

(*) (2/29) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Burundi, Afrika’nın en fakir ülkelerinden biri; imkânları kısıtlı, karayla çevrelenmiş ve sadece Tanganika Gölü’ne açılımı var. Ama biz Afrika açılımımız kapsamında büyük-küçük ülke gözetmeksizin her yerde iş insanlarımızın önünü açacak anlaşma çerçevelerini çizmeye çalışıyoruz. Bu çifte vergilendirme de bu anlayışla... Vergi kaçakçılığına engel olma anlayışıyla bu teklifi sunduk yüce Meclise. Anlaşmanın onaylanması önümüzdeki dönemde de bazı açılımlara da fırsat verecektir. Bu, küçük bir ülke ama doğal kaynakları da olan bir ülke; değerli madenler var, diğer konular var ve bir anda bu tür ülkelerde açılımlar çok hızlı bir şekilde gelişebiliyor. Aynı zamanda Sayın Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız da buradalar, ayrıntılı bilgi de sunabiliriz uygun görürseniz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Genel itibarıyla çok detaya girmemek üzere, sorular olursa detaya gireriz.

Buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Efendim, malumunuz olduğu üzere, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları, hem geliri elde edenin başka bir ülkede olması, aynı zamanda diğer ülkenin de mukimi olması dolayısıyla iki ülkede de vergileme hakkının çakıştığı noktalarda çifte vergilendirmeyi önlemek amacıyla yapılan bir anlaşma türü. Bunu şu maksatla yapmış oluyoruz: Hem kendi mükelleflerimizin hangi konularda nasıl vergilendirileceğini ve iki ülke arasındaki bazı konularda oransal anlamda farklılık uygulamalarının olduğu yerlerde belirli bir orana da tabi tutmayı belirlemiş oluyoruz. O orandan daha düşüğe kendi ülkesinde vergilenebiliyor ya da kendi ülkesinde vergilenmişse aradaki farkı diğer ülkeden mahsup edebilme imkânı sağlamış oluyoruz. Bu, aynı zamanda vergide belirliliği de sağlamış oluyor mükellefler açısından ya da ileride ihtilaflar çıkmaması için karşılıklı idari yardımlaşmanın usul ve esasları da belirlenmiş oluyor. Bu noktalarda karşılıklı ihtilafla gitmeden konunun çözülmesi amacıyla yapılmış bir anlaşma diye özetleyebiliriz kısaca efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sorusu olan veya görüşü olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BURUNDİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ
ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 10 Mart 2022 tarihinde Antalya’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teklifin 1’inci maddesi üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – 2’nci madde hakkında söz almak isteyen? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/29) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın’ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/22) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 7’nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’un (2/22) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27’nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bozay’a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkan, sayın vekiller; ülkemizin Latin Amerika ve Karayip bölgelerine açılımları söz konusu. Bu biraz eski tarihli bir açılım, 1998; bu kuruluş, Karayip Devletleri Birliği de 1994’te kurulmuş bir yapı. 25 ülke üye buraya, bizim ilişkilerimiz hepsiyle de gayet iyi. Bu Çerçeve İş Birliği Anlaşması kapsamında çeşitli alanlarda, iklim krizi başta olmak üzere -Karayipler en etkilenen bölgelerden biri- bütün diğer konularda da iş birliğimizi ileriye taşımak üzere bir anlaşma taslağı bu. Bunda sürdürülebilir turizm, ulaşım, afet riskinin azaltılması, ticaret ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, eğitim, iletişim ve bilgi toplama, bunların paylaşımı, bilimsel ve teknolojik gelişim, kültürel gelişim ve KOBİ’lerin desteklenmesi gibi

(*) (2/22) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

unsurlar var. Karayipler de bizim böyle açıldığımız, büyükelçilikler açarak daha kuvvetlendiğimiz bir bölge. O açıdan yüce Komisyonumuza, yüce Meclisimize bu anlaşmanın onaylanması için maruzatta bulunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İzahatı için Sayın Bakan Yardımcımıza teşekkür ediyorum.

Teknik bir soru aslında, şimdi, anlaşmanın galiba 10'uncu ve 11'inci bölümlerinde "Anlaşmazlıkların Çözümü" "Anlaşmanın Feshi" bölümlerinde "İşbu Anlaşmanın yorumlanmasından ve/veya uygulanmasından doğabilecek her türlü anlaşmazlık Taraflar arasında dostane müzakereler yoluyla çözülür." deniliyor. Anlaşmanın feshi de kolay, bir taraf bir sonraki şeyde bildirim yapıyor, altı ay içinde de feshediliyor. Şimdi -benim bilgi eksikliğime de cahilliğime de verebilirsiniz- anlaşmanın içine baktığımızda, Türkiye Cumhuriyeti Karayipler'e nakit, nakde değer varlıklar ödeyecek, "Amerikan doları cinsinden ifade edilir." diyor, aynı katkıların nasıl yapılacağını söylüyor vesaire. Şimdi, özellikle içinde bizlerin, vergi verenlerin parasını bir başka ülkeye verdiğimiz bir anlaşmadan söz ediyoruz ve anlaşmazlıkların çözümünü dostane yola bırakıyoruz. Yani benim bir eksikim varsa işte Sayın Bakan Yardımcısı, izah etsin. Yani sizler, bizler kendi aramızda herhangi bir anlaşma yaparken dahi özellikle işin maddi boyutu varsa işi sağlama alıyoruz. Yani burada bütçeden Karayipler'e vereceğimiz yardım konusunun anlaşmazlık olursa çözümünün dostane müzakerelere bırakılmasını doğru bulmuyorum. Ama belki diyeceksiniz ki: "Bu sabit anlaşma metnidir." Ama sabit anlaşma metniyse de belki düzeltilmesi, tekrar değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Feshin de bu kadar kolay olduğu... Yani bir anlaşmayı "Ben feshettim, yazıyı gönderdim." diye feshediyor. Belki dediğim gibi, benim bilgi eksikliğimdendir, ilk kez görüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ederim Sayın Çakırözer.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Efendim, bu Karayipler depremden sonra bize hemen gelen ülkelerden oluşan bir birlik. Bu zor dönemlerde bize de desteği olmuş bir kurumdan bahsediyoruz. Sayın Vekilimin dediği gibi, anlaşmazlıklar dostane müzakereler yoluyla çözülür. Şimdi, burada bizim hani bir hibe olabilir, bir program olabilir... Zaten böyle bir anlaşmazlığa gidecek bir şeyde dostane yoldaki çözüm onun iptalidir de. Yani bir şeye girip de anlaşmanın hükmünde, uygulanmasında, bir hibe ya da bir şeyde bir sıkıntımız olursa onu düzgün bir şekilde çözmeye çalışıyoruz. Genelde de bu tür anlaşmaların yüzde 80'inde bu 2 hüküm art arda gelir Sayın Vekilim yani çözüm konusunda. Özellikle de böyle birlik gibi -hani ayrı bir ülke değil de- onlarla yapılan anlaşmalarda bu vardır. Belki, dediğiniz gibi, bir ülkeyle olsa, mesela, bir ticaret anlaşması olsa, nasıl gidilecek bu şeyde hükmün İngilizcesi geçerlidir, türü, alt alta maddeleri sıralıyoruz. Burada bu gönüllü katkılar üzerinden gidiyor bir de. Hani gönüllü katkı da yapacağımız bir şeyde zaten baştan bir uzlaşma üzerinden gidiliyor. Hani orada onun üzerinden çıkacak bir sıkıntıyı da süreç olarak yürütmek... Yani baştan zaten biz anlaşamazsak ya da bir şeye gerek duymazsak ona, hemen, o şekilde, daha baştan o projeye girmiyoruz. Bu açıdan da dediğim gibi, benzer birliklerle yaptığımız anlaşmalardaki

uluslararası standartlardaki bir şeydir. Bir de biraz da böyle karşılıklı yapıldığı için bu anlaşmalar, karşı tarafı da böyle bir sıkıştırma ya da “Ya, şöyle olursa biz size böyle yapacağız, şöyle yapacağız.” kısmından ziyade daha jenerik maddeler koyuyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KARAYİP DEVLETLERİ BİRLİĞİ (KDB)
ARASINDA İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 13 Mart 2022 tarihinde Antalya’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Başka söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/22) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak’ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul etmeyenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/36)^(*)*

(*) (2/36) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 8'inci sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un (2/36) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş ve aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bozay'a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, sayın vekiller; Sri Lanka da ilişkilerimizi ileriye taşıdığımız ve gitgide ticari ilişkilerin de arttığı bir ülke. Ticari ilişkiler ve gidiş geliş artınca gümrük idareleri arasında da iş birliğini kurumsallaştırmak icap ediyor. Bu anlaşma da buna yöneliktir efendim. Yasal ticaretin teminat altına alınması ve yasa dışı ticaretin de önüne geçilmesi için ikili veya çok taraflı anlaşmalar yapıyoruz. Bu da bu amaçla hazırlanmış, gümrük idareleri arasında iş birliğini öngören bir anlaşmadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ticaret hacmimiz ne kadar Sri Lanka'yla?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Söyleyelim hemen efendim.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Efendim, 2023'te 236 milyon dolar hacim. Bunun 102 milyon doları ithalat, 133 milyon doları da ihracat.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SRİ LANKA DEMOKRATİK SOSYALİST CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GÜMRÜK KONULARINDA İŞ BİRLİĞİ VE KARŞILIKLI İDARİ YARDIM ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 26 Kasım 2021 tarihinde Sri Lanka'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/36) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul etmeyenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/75) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 9'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un (2/75) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, sayın vekiller; ülkemiz ile Komorlar Birliği arasında dostane ilişkileri daha da ileriye taşıyoruz. Komorlar aslında stratejik bir bölgede, ticaret yollarının akıştığı Madagaskar ile Kıta Afrikası'nın ortasında. Bu Teknik İşbirliği Anlaşması esas itibarıyla TİKA'nın açtığı ofisin biraz daha protokolünü kuvvetlendirmek üzerine. Uygun görürseniz Sayın TİKA temsilcimize, Sayın Başkanımıza sözü veriyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

TİKA BAŞKAN YARDIMCISI RAHMAN NURDUN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kendinizi tanıtır mısınız.

TİKA BAŞKAN YARDIMCISI RAHMAN NURDUN – Pardon, TİKA Başkan Yardımcısı Rahman Nurdun.

Özür diliyorum.

(*) (2/75) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Rica ediyorum.

TİKA BAŞKAN YARDIMCISI RAHMAN NURDUN – Komorlar Cumhuriyeti TİKA’mızın Doğu Afrika bölgesinde ofislerinden birine ev sahipliği yapan, 2017’den bu yana ofisimizin bulunduğu bir ülke. Orada epey bir proje gerçekleştiriyoruz. Bugünkü anlaşmayla TİKA’nın Moroni Ofisi faaliyetleri hukuki bir zemine kavuşturularak ülkede daha verimli ve güçlü bir şekilde faaliyetimizi devam ettireceğiz. Yüce Meclisimizin bu anlamda desteklerini bekliyoruz.

Komisyon Başkanımıza ve kıymetli üyelerine teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ederim.

OGUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Salıcı.

OGUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Teşekkür ederim.

TİKA’nın Türkiye’ye yararı anlamında Komorlar’da koordinasyon ofisi açmasındaki temel bakış nedir?

TİKA BAŞKAN YARDIMCISI RAHMAN NURDUN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederim.

Bildiğiniz gibi, 2008’den bu yana Afrika Yılı, Afrika açılımı söz konusu ve Türkiye’nin (BMGK) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine üyeliği için 2 kere başvurduk, 1 kere muvaffak olduk. Bu anlamda, zaten bu ülkede, Afrika’da epey proje yapıyoruz yani 22 ofisle 54 ülkede faaliyet yapıyoruz. Bunların bazıları bölgesel ofis, bazıları ülke ofisi. Bizim tabii ki Afrika açılımı kapsamında orada biliyorsunuz Türk iş adamları faaliyet yapıyor, yani Komorlar’da zaten şu anda elçiliğimiz yok, Madagaskar Büyükelçiliğimizin akredite olduğu bir ülke orası. Uluslararası platformda 1 oy 1 oydu diye düşünüyoruz çünkü bu, siyasi getirisi çok büyük bir kazanım olacak. Aynı zamanda, tarım ülkesi burası. Burayla tarımsal alanda iş birliğimizi geliştirirsek bize de ekonomik olarak bir katkısı olacak diye düşünüyoruz. O bakımdan, TİKA ofisi şu anda 2017’den bu yana zaten faaliyet yürütmektedir. Şu anda bütün haklara sahibiz, sadece yüce Meclisimizin onaylamasını bekliyoruz orada yani gecikmiş bir onaylama bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komorlar’da yürüttüğü faaliyet nedir TİKA’nın?

TİKA BAŞKAN YARDIMCISI RAHMAN NURDUN – Yani ezberimden bir faaliyet söyleyemem de, orada bir stadyum yaptık mesela, onun dışında tarımsal projelerimiz var, eğitim, kapasiteyi geliştirmeye ilgili projelerimiz ağırlıkta şu anda. Tabii, şu anda çok büyük bir proje yapamıyoruz böyle yasal bir zemin olmadığı için. Bir tane ofisle orada yürütüyoruz ama çok aktif diyemeyiz yani. Bu anlaşmayla inşallah daha da geliştireceğiz faaliyetlerimizi.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Efendim, küçük şeylerle kazançlar yapılabiliyor burada. Mesela, 2023-2024’te tarımsal alan açtık, orman yolu. Bir de Sayın Başkan Yardımcısının vurguladığı gibi, 1 oy 1 oydu oluyor. Orada da ilerliyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii yani o kısmı anlayabiliyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Bir de başta da arz ettiğim üzere, çok kritik bir yerde, tam geçişte, boğazda ve bizim oralarda olmamız hem kendi çıkarlarımız hem oradakilere yardım... Kasırgada da yardım ettik, bu da Türkiye’nin profilini yükselten bir faaliyet oldu efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen başka...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, anlaşma Komorlar’la ilgili ama ben TİKA Başkan Yardımcısı Sayın Rahman Nurdun Bey burada olduğu için bir hususu -hem yorum olarak- dile getirmek istiyorum, bizimle paylaşacağı bilgiler varsa da alabilirsem memnuniyetimi ifade edeceğim. O da şudur: TİKA kuruluş itibarıyla, evet, doğru kurulmuş bir kurum ama zaman içinde belki de odağından uzaklaşmış, Dışişleri Bakanlığıyla sanki Bakanlığa paralel, dışarıda başka bir örgütmüş gibi çalışan, çalışmakta olan bir kurum. Ama bunun yeri... Tabii, TİKA’yı burada uzun uzun belki tartışmamız lazım ama şu an değil onun zamanı ama mutlak surette konuşulması lazım.

Ben şunu söylemek istiyorum: Tabii ki TİKA’nın kuruluş amaçlarından biri Türkiye’nin dünyayla, özellikle de ilk kurulurken “Türki Bölge” dediğimiz... Ama sonrasında da baktığınızda, yanılmıyorsam 170 ülkeye ofisler falan yapıyor yani sanki bir Dışişleri teşkilatı gibi çalışıyor. Önemli projeler var, oralarda faydası da var ancak bizlerin -en azından milleti temsil eden bir vekil olarak benim diyeyim- bir beklentisi var hem TİKA’dan hem Dışişleri Bakanlığından. Yani Afrika’ya elçilik açıyorsunuz, “1 oy 1 oydur.” diyorsunuz, proje yapıyorsunuz, şey yapıyorsunuz vesaire ama aynı zamanda şunu da bekliyoruz... Yani, evet, doğrudur, gerçekten ihtiyaç duyulan yerlerde önemli şeyler ama bu iş birliğinin kuruluş amacı şu: Bize bir faydaya dönmesi de lazım. Anlatabiliyor muyum? Bu faydayı özellikle dünyaya anlatmak için öteden beri büyük çalışma yaptığımız -sadece bu iktidar anlamında demiyorum- bazı meselelerimizde bunların, yaptığımız faaliyetlerin bize dönüyor olması lazım. Neden bahsediyorum? Ermeni meselesinden. Neden bahsediyorum? Kıbrıs davamızdan. Ben baktığımda, size sorsam, TİKA’nın irili ufaklı yardım yaptığı ülkelerden bana Kıbrıs davasında bize destek vermiş 5 tanesini sayın desem, Ermeni davasına bize destek vermiş 3 tanesini sayın desem sayarsanız teşekkür ediyorum diyeceğim şu anda; sayamazsınız. Benim bu konuda bir eleştirim var, daha önce Meclis Genel Kurulunda da bunu dile getirdim. Bunu ne kadar ciddiye alır bilmiyorum kurumlarımız ama bunu milletin vekili olarak beklemek benim hakkım. Buradan bütçeyi veriyorsak biz oraya kuyu açın, oraya şunu yapın, bu insani yardımı yapın diye -tabii ki bu yardımları yapın bizim vergilerimizle- ama aynı zamanda bunlar için destek bekliyoruz. Maalesef, “Kıbrıs davası” dediğimizde, döndüğümüzde bu 170 ülkeden hiçbirinden bir ses çıkmıyor. “Ermeni davası” dediğimizde yani mesela kaç tanesinde parlamentodan alınmış bir kararı geri çektirecek bir ortamı yaratabildi TİKA ya da Dışişleri Bakanlığı ya da ortaklaşa, ki ortaklaşa çalışmanız gerekir, çalışmıyorsunuz. O yüzden, bunu bir şey gibi almayın lütfen -tabii ki hazırlığınız olmayabilir, bir sınav değil ama- bunu yapıcı bir eleştiri olarak alın. Yani rakamlar konuşurken çok seviyoruz “8 milyar dolar yardım yapıyoruz dışarıya.” diye, çok seviyoruz. Peki, karşılığı nerede? Yani “1 oy 1 oydur.” yetmez, zaten o oyu da uzun süredir alamıyoruz, o ayrı bir tartışma. Ama ben bazı önemli meselelerde, Türkiye’nin iktidarıyla muhalefetiyle burada ortaklaştığımız... Bazen farklı düşünüyoruz ama bazı konularda ortağız. Haksızlığa uğradığımızı düşündüğümüz Kıbrıs Türkü’nün davası... Mesela, TİKA kaç tane ofis açtığı yerin yanına bir de KKTC ofisi açtırmayı başardı? Bize bunları anlatmanız lazım geldiğinizde, burada ya da Plan ve Bütçede ya da Genel Kurulda.

Bunu söylemek istedim, eğer bir izahatınız olursa da sevinirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Vekilim, bazı şeyler emek ve zaman istiyor malumunuz. Afrika açılımımız da böyle bir açılım. Bu dedikleriniz, evet, Kıbrıs davası zaten hepimizin millî davası ama bunu kamuoyuna, dünya kamuoyuna mal etmek çok kolay değil. Ama en son Gambiya’daydım, KKTC Sayın Cumhurbaşkanı da... Gambiya’ya 91’de yolladığımız 6 jandarma eğitmenimiz sayesinde... Bugün, orada ülkenin üçte 1’inin elektriğini biz veriyoruz, madenlere erişimimiz var. TİKA’nın yaptığı su projeleriyle de açtığımız kanallardan dolayı Banjul Belediye Başkanı seçim sırasında bizim bir belediye başkanımıza bütün Afrika oylarının gitmesini sağladı. Haklısınız, daha iyi iş birliği olabilir fakat bu hakikaten uzun soluklu bir süreç Kıbrıs konusunda ya da Ermeni meselesinde. İnanın, Ermenilerle şu anda açılım yapabilmek için Azerbaycan’ın ve Ermenistan’ın diyalogunu en ziyadesiyle destekleyen ülkelerden biriyiz. O açılım olduğunda bizim o konudaki yaklaşımımızda da bu ülkeleri yanımızda bulacağız.

Kendi millî davalarımızda Afrika’da Komorlar’ı angaje etmek çok kolay değil, onları da ürkütebiliriz “Ya, geldin, burada bunu yaptın. Bunun için mi yapıyorsun?” Biz bunları dikkatle takip ediyoruz ama öbür taraftan Moritanya’ya bir borcumuz var. İşte, 1915’te, orayı yöneten kabile hacca gidiyorken yolda Çanakkale Savaşı olduğunu öğrenip, yolunu değiştirip “Türklerin yanında bu savaşa girmek farzdır.” diyen ve şu anda Moritanya’nın bulunduğu bir yer... Biz Moritanya’ya giderken “Oradan illa maden alacağız.” ya da “Biz burada bir açılım yapacağız.” diye değil, tarihimizden gelen bazı yükümlülükleri de yerine getiriyoruz. Bunları yaparken bir de stratejimiz var. Şimdi, TİKA gittikten sonra -biraz bu daha farklı, biz de öğrendik- bir süre sonra Türk Hava Yolları gidiyor. Türk Hava Yolları da gidince -ya Türk Hava Yolları önce gidiyor ya büyükelçiliği önce açıyoruz- sonra iş insanları gidiyor. Öyle şeyler var ki oraya bavulla, çorapla gidip, hesap makinesiyle “3 çorap bu kadar.” deyip dili konuşmadan giden şahsın oğlu orada şu anda altın madeni işletiyor.

Biz bu eleştirilerinizi -hani yapılabilecek çok şey var, çok haklısınız- sizin bu konudaki yapıcı yaklaşımınızı da biliyoruz fakat burada bunun ölçülü ve ayarlı bir şekilde götürülmesinde TİKA’yla eskisine nazaran son yıllarda çok daha yakın bir strateji içinde gidiyoruz. Eskiden biraz daha -dediğiniz gibi- biz de tam stratejilerimizi oluşturuyorduk. Bu bahsettiğimiz anlaşmalar da -bir yerde Karayipler diyoruz, birazdan Benin’e geçeceğiz, Afrika’nın öbür köşesine- bu çerçeveleri biraz daha hızlandırıp zemini hazırlamak. Yüce Meclisimizin buradaki desteği, bizi yönlendirmesi hakikaten çok önemli. Yürütme olarak her açıdan da bu eleştirileri de alırız, bakarız, dediğiniz gibi daha fazla şey de yapabiliriz ama mesela TİKA Başkanıyla oturup konuştuğumda diyoruz ki: “Şimdi hakikaten kalkınma projelerine yönelelim.” Yani bina yapıp ondan sonra bina... O aşamayı aştık. Kalkınma projelerine yönelerek gittiğimiz yerlerde de daha fazla zemin kazanıyoruz. Biraz daha sabır, biraz daha böyle bir... Bizim Türk diplomasisinin en büyük özelliklerinden biri sabırlı inattır. Biz sabırlı inatla bu politikalarımızı yürüteceğiz. Sizlerin yönlendirmesi, bunlar millî davalarımızda zemin kazanmamızda bize moral ve güç veriyor.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum Sayın Bozay.

Tabii ki her zaman çok daha arzu ederiz daha fazla geri dönüş olmasını. Zaten tüm kurumlarımızın da arzusu bu yönde ama biz “soft power” olarak TİKA, AFAD, Kızılay, Yunus Emre gibi kurumlarımızla gerçekten gurur duyuyoruz gittiğimiz her yerde, bunun faydalarını da görüyoruz ama ben sadece bir şeye dikkat çekmek istiyorum: Hiçbir kurumumuz Dışişlerine veya birbirine alternatif olarak kurulmamıştır; tam tersi, birbirini tamamlayıcı yani orada da Dışişlerimizin yönlendirici rolü bulunmaktadır. Asla bir alternatif söz konusu değil.

Ben teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KOMORLAR BİRLİĞİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TEKNİK İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 13 Nisan 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü"nün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/75) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1624) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 10'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1624) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(*) (2/1624) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; Benin, Batı Afrika'da, bizim de 1971'den beri diplomatik ilişkiler içinde olduğumuz, 2014'te de Cotonou'da büyükelçilik açtığımız bir ülke. Üst düzey temaslarımız da gitgide artıyor. Güvenliğin geliştirilmesi ve gerekli hukuk zemininin sağlanması da önemli. Buradaki anlaşmada izin verirsiniz İçişleri Bakanlığımızın AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkan Yardımcısı Mehmet İli di'ye sözü vereceğim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET İLİDİ - Sayın Başkanım, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye-Benin Güvenlik İşbirliği Anlaşması'yla ilgili kısa bir konuşma notum var. Heyetin zamanını almamak adına, Sayın Bakan Yardımcımızın da belirttiği gibi, 1971'den beri ilişkilerimiz devam ediyor. Daha çok kolluk eğitimi alanında iş birliği yapmak adına yapılan bir anlaşma bu. Heyetten gelecek bir soru olursa cevaplayabiliriz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BENİN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Aralık 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1624) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

*11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1626)**

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 11'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1626) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Sayın Bozay, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere temel teşkil edecek bilgiler lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekiller; bu, Kamboçya'yla da aynı aslında, 3 anlaşmamızla benzer nitelikte. Bu, güvenlik konusunda ilişkilerimizi -güvenlik boyutunu da- ileriye taşımak üzere, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, yasa dışı uyuşturucu üretim ve kaçakçılığı, organize suçlara karşı mücadele konusunda iş birliğimizi artırmaya yönelik bir anlaşma. Bu da bir önceki anlaşma gibi çerçeve çizerek bu tür ilişkilerimizin gittikçe artmakta olduğu ülkelerle güvenlik konusunda da belli bir iş birliğini ileriye taşımak. Organize suçlar çok hızlı hareket ediyorlar zodyak bot gibi. Bizim de onlardan daha iyi organize olmamız gerekiyor. O yüzden, devletler arasındaki kurumların birlikte çalışabilmesi için bu tür anlaşmaları... 3 anlaşma da peş peşe aynı niteliktedir Sayın Başkanım.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız? Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAMBOÇYA KRALLIĞI KRALİYET HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 30 Temmuz 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

(*) (2/1626) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1626) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1628) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 12'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1628) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 3/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; burada güvenlik iş birliği anlaşması eğitim ağırlıklı bir anlaşma. Bosna Hersek tabii bizim için çok özel bir konumda. Bu tecrübelerimizi kendileriyle paylaşmak istiyoruz. Siber suçlar, finansal suçlar, organize suçun ve terörizm suçlarının Adli Tıp uzman görüşü alanında deneyimi, paylaşımı... Kripto para aracılığına da girdik. Bu çerçevede Bosna'yla ilişkilerimiz zaten malum; bu tecrübe paylaşımını yapmak, aynı zamanda yine böyle, bu suçlara karşı mücadele etmek için iş birliği amacını taşıyan bir anlaşma Sayın Başkanım.

(*) (2/1628) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Söz isteyen arkadaşımız?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen Sayın Çakırözer.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

17.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, üçlü güvenlik iş birliği anlaşmalarına, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistiki verilerle ve bu konudaki istismanın önlenmesi için yürüttükleri çalışmalarla ilgili kendilerine bilgi verilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu üçlü güvenlik iş birliği anlaşmalarının sonuncusu olduğu için İçişleri Bakanlığından gelen Sayın Daire Başkanımıza eğer bilgisi varsa genel bir şeyi sormak istiyorum ki anladığım kadarıyla Sayın Bakan Yardımcımızın açıklamalarından, genelde bu mafya ve benzeri yapılarla mücadele için bunlar çıkarılıyor vesaire. Biz son dönem epeydir... Zaten Sayın İçişleri Bakanı açıklıyor zaman zaman, işte “Şu baron yakalandı, bu baron yakalandı...” Bunlarla ilgili haberlerde bunların hep bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını görüyoruz yani bir şekilde buraya geliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak burada yaşamaya başlıyorlar ya da başvuruları oluyor. Elinizde istatistik var mı? Yani nasıl? Yani yakalananların kaçının başvurusu var, kaç vatandaş olmuş, nasıl olmuş? İşte, kimisi -biliyorsunuz- ev alarak oluyor, kimisi mal mülk olarak oluyor. Buna yönelik bir çalışma... Tabii, istatistiğin ötesinde de bunun önlenmesine yönelik yani bunun istismasına yönelik hangi çalışmaları yürütüyorsunuz, belki paylaşırsınız. Doğrudan anlaşmayla ilgili değil ama bizatihi mücadele ettiğiniz hususla alakalı olduğu için Komisyonumuza belki -elinizde varsa tabii- bilgi vererseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

18.- İçişleri Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Daire Başkan Yardımcısı Mehmet İlidi'nin, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesi konusundaki istatistiki bilgi talebine ilişkin açıklaması

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET İLİDİ - Sayın Başkanım, şu an elimizde sadece eğitimle ilgili bilgiler var, eğitilen kursiyer sayısı. Anlaşmanın içeriğini daha çok eğitim oluşturduğu için bunlar var elimizde fakat daha sonra size yazılı olarak Bakanlığımız tarafından bildirilebilir.

Arz ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmesiyle ilgili konularda daha detaylı bir bilgilendirmenin faydalı olacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi, tabii, burada soru, içerik anlamında da önemli, kamuoyunun aydınlatılması anlamında da önemli yani burada asıl şu: Güvenlik anlaşması yapıyoruz diğer ülkelerle ve biz suç örgütleriyle de mücadele ediyoruz. Yakalanan suç örgütünde eğer ki ana isimler Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan almışsa nasıl oluyor da bu vatandaşlık alınıyor? Yani bir şey mi var, süreçte mi bir sıkıntı var, sonra mı farkına varılıyor veya bununla ilgili bir tedbir alınıyor mu, bir çalışma var mı, aslında bununla ilgili daha detaylı bilgilendirmekte fayda var. Sadece bir yazılı cevaptan ziyade -tamam, gene yazılı cevabınızı verin ama- belki bir sonraki Komisyon toplantısında da yine bununla ilgili daha böyle... Biraz önceki, başlangıçtaki anlaşmada nasıl detaya girildiğinde son

derece sağlıklı olduğunu gördük; burada da belki kamuoyunun sorguladığı ama belki bilgisizlikten, yetersizlikten, belki de süreçlerde eksiklikten, her neyse, onu görmekte fayda var, hem de onu sorgulamış oluruz hep birlikte, düzeltici eylem alma yönünde de belki faydası olur.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Ben de bir şey ekleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, sonradan vatandaşlık edinilmesiyle ilgili geçmişteki ve şimdiki mevzuatta yer alan uygulamalara ve sonradan vatandaşlık edinenlerle ilgili bilgilerin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmadığına ilişkin açıklaması

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şöyle: Geçmişte, bizim mevzuatımızda, sonradan vatandaşlık edinilmesi durumunda, bu, Resmî Gazete’de yayınlanıyordu yani kimlerin vatandaşlık edindiği ve hangi sebeple, hangi gerekçeyle edindiği yayınlanıyordu. Yeni Vatandaşlık Kanunu’nda -2009’du yanlış hatırlamıyorsam- bu uygulama kaldırıldı yani geçmişte Bakanlar Kurulu kararıyla vatandaşlık veriliyordu ve Resmî Gazete’de yayınlanıyordu gerekçesiyle birlikte, bugün bu yok ama bunun mevzuatta bulunmaması aslında yapılmasına bir engel teşkil etmiyor. Resmî Gazete’de yayınlanmasa bile bir şekilde... Zaten biz birçok soru da soruyoruz, bu sorulara yanıtlar şeklinde de olabilir, bahsettiğiniz gibi Bakanlık sitesinde de olabilir ama özellikle bu vatandaşlık edinilen kişilerin isimleri ve nasıl vatandaşlık edindikleri konusu şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmıyor, bunu belirtmek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani burada zaten süreç belli, kriterler belli, her neyse... Yani onunla ilgili bir detaylı bilgilendirmenizde fayda var. Bir sonraki toplantıda bunu verilerle birlikte değerlendirebiliriz.

NAMİK TAN (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

20.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, Türkiye’de uzun bir süredir selektif şeffaflık olduğuna, birtakım insanların nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaş olduklarına ve bakanların uluslararası ziyaretleriyle ilgili bilgilerin paylaşılmadığına ilişkin açıklaması

NAMİK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, aslında uzun bir süredir Türkiye’de bir selektif şeffaflık var. Hükûmet kendi kullanabileceği hususlarda, kamuoyu tarafından da sempatiyle karşılanacak birtakım hususlarda mutlaka açık oluyor, gayet güzel açıklamalar yapıyor ama nerede böyle bir soru işareti var, orada bir bakıyorsunuz, hiçbir bilgi verilmiyor. Şunu demeye çalışıyorum yani örneklemek çok mümkün bu konuda: Şimdi İçişleri Bakanlığımız gayet güzel açıklamalar yapıyor operasyonlara, değil mi yani onları hep takdirle izliyoruz hepimiz ama iş böyle karanlık taraflara gelince orada bir açıklama yok yani aynı açıklamayı... Özellikle bu vatandaşlık konusu hayati önemde bir konu yani siz bir anlamda namusunuzu emanet edeceğiniz bir kişiyi alıyorsunuz aranızda. Hiçbir tarihî geçmişi olmayan, Türkiye’yle zerre kadar ilgisi bulunmayan -yani bunu hepimiz biliyoruz artık, daha eleştirel şeyler söylemek istemiyorum- birtakım insanlar nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaşımız oluyorlar ve o vatandaşlarımızla bir konuşma imkânı dahi bulamıyoruz çünkü lisanımızı bilmiyorlar. Yani eskiden bakanlar bir yere ziyarete giderken -hatırlayacaksınız, biz bunu yaşadık yıllarca, hatta o zamanki bakanlarımız için açıklamalar yazdık- havaalanında “Ben NATO toplantısına şu amaçla gidiyorum, şu kadar kalacağım, şu konuları görüşeceğim, işte ülkemizin şu tür menfaatlerini savunacağım.” şeklinde bir açıklama yaparlardı, şimdi bir bakıyoruz Bakanımız Çin’den çıkıyor mesela; valla, bilmiyoruz oraya niye gitti?

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

8.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın birtakım insanların nasıl olduğu belli olmayan şekilde vatandaş olduklarıyla ve bakanların uluslararası ziyaretleriyle ilgili açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, şimdi, yani böyle bir açıklama yaptığımızda Türkiye'ye haksızlık yapmış oluruz yani bu, iktidar veya muhalefetle alakalı bir şey değil. Hangi bakanın nerede olacağı gündeminde açıktır ve ilan edilir öncesinde de. Gittiği yere mutlaka büyükelçilik aracılığıyla gidilir, kamuoyuna da açıktır, herkese açıktır.

NAMIK TAN (İstanbul) – Ben onları sorgulamıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani dolayısıyla “Bir yerden çıkıyor.” dediğimizde, bu, yani Türkiye'yi çok küçümsemek olur. Eski bir Dışişleri mensubu olarak bunu ifade etmenizden ben üzüntü duyarım.

NAMIK TAN (İstanbul) – Yok, ben gayet...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bunu ben kabul edemem şahsen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak. Ama biraz önceki konuda ben şuna inanıyorum yani birey olarak da buna inanıyorum, Komisyon Başkanı olarak da buna inanıyorum, milletvekili olarak da buna inanıyorum: Türkiye'nin açıklayamayacağı bir şey, bakanlıklarımızın açıklayamayacağı bir şey olmamalı. Dolayısıyla vatandaşlığın nasıl verildiği bellidir, kriterleri vardır, bunu açıklar, izah eder; onu açıklasınlar, izah etsinler ama yani “Bir bakan bir gün bir yerden çıkıyor, öbür gün bir yerden çıkıyor.” dediğimizde, bu, ülke olarak kendi kendimizi hor görmek anlamına gelir ki bunu kabul edemeyiz.

NAMIK TAN (İstanbul) – Ben sizin kabul etmemenizi doğal karşılıyorum ama ben...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani son derece ciddi bir devlet geleneği olan bir ülkedir.

NAMIK TAN (İstanbul) – Yani işte o devlet geleneğiyle bağdaşmayan birtakım şeyler oluyor, ben onu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla bakanları bırakın, bizim nereye gideceğimiz çok önceden belli yani noktası virgülüne kadar belli.

NAMIK TAN (İstanbul) – Siz de mesela gittiniz Amerika'ya, öyle değil mi Sayın Başkan? Amerika'ya gittiniz Komisyon adına, bizim sonradan haberimiz oldu mesela, bunun devlet geleneğiyle ne alakası var?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ama bunu Dışişleri biliyor, Amerika ziyareti sizi niye bu kadar rahatsız etti, anlamadım.

NAMIK TAN (İstanbul) – Beni rahatsız...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani Komisyon Başkanı olarak ben bir yere ziyarete gidemez miyim? Gittiğim yerlerde neyi konuştuğumu merak ediyorsanız Dışişlerinin tutanaklarına baktığınızda gözüktür. Ben size bunun açıklamasını verdim, bundan sonra da gideceğim zaten Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak. Başka yerlere ziyaretim olacak ve bunu da yaptığım her faaliyeti de burada izah ediyorum. Hiçbir görüşmeyi ben tek başıma yapmam, her görüşmemi, mutlak şekilde -Dışişleri- büyükelçimizi veya Meclisten temsilcimizi yanıma alarak yaparım. Dolayısıyla burada gizli bir şey yok, gittiğimiz ziyaret Millet Meclisince onaylanmıştır, kendi grubumuzun bilgisi dâhilindedir, Dışişleri Bakanlığı ve büyükelçilikler bunun programını yapmaktadır -yani dolayısıyla daha ne var- bu da ilan edilmektedir, gittiğimiz ilk andan itibaren basın toplantısı yapmışızdır. Dolayısıyla bunun altında başka şeyler... “Bakanlar bir yerden çıkıyor.” gibi dediğinizde, ki o zaman bu iyi niyetli bir açıklama olmaz, kabul edemem bunu.

NAMIK TAN (İstanbul) – Benim söylemediğim şeyleri şimdi siz benim zihnimi okuyarak söyledigimi ortaya koyuyorsunuz, hâlbuki böyle bir şey yok.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ama “Bakan bir yerden çıktı. Çin’den çıktı.” deyince veya “Siz bilmem nereye ziyaret yaptınız, bizim sonradan haberimiz oldu.” dediğinizde, kusura bakmayın yani... Dikkat ederseniz, burada her toplantıdan önce, açılıştan önce yaptığımız bir... Laf olsun diye yapmıyorum aslında ben o açıklamayı; aslında o günden, bir önceki toplantıdan bugüne kadar hangi faaliyetleri yürüttüğümüzün de bilgisini, raporunu veriyorum ben Komisyona dolaylı olarak da. Yani bu kadar şeffaf olmaya çalıştığım bir ortamda başka bir arayışa girerseniz, bunda iyi niyet aramam.

NAMIK TAN (İstanbul) – Pekâlâ.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1628) (Devam)

BAŞKAN FUAT OKTAY - Başka sorusu olan veya görüşü olan arkadaşımız varsa... Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BOSNA HERSEK BAKANLAR KURULU ARASINDA GÜVENLİK İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 20 Eylül 2022 tarihinde Saraybosna’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1628) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

13.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/67) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 13'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; (2/67) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup aynı tarihte esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekiller; bu, yine biraz evvel gündemde ele aldığımız anlaşmalar gibi, terörizm ve organize suçlarla mücadelede iş birliğimizi artırmak amacını güden bir mutabakat zaptı.

Arnavutluk'la çok yakın ilişkilerimiz var, yeni suç türleri ortaya çıkıyor ve bizim buradaki eğitim ve öğretim kapasitemiz yüksek, bunu dost ülkelerle paylaşıyoruz ve yine organize suçlarla mücadelede karşılıklı bilgi değişimi de oluyor. Bu, ilişkilerimize katkısı olacak, kolluk eğitimi alanındaki iş birliğimizi güçlendirecek bir anlaşmadır efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklif üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız, sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ BAKANLAR KONSEYİ ARASINDA KOLLUK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 17 Ocak 2022 tarihinde Tiran'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İş Birliği Mutabakat Zaptı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

(*) (2/67) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/67) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/57) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 14'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/57) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, sayın vekiller; Burkina Faso ilişkilerimizi artırdığımız, özellikle ekonomik alanda da ileriye taşıdığımız bir ülke. Burası da savunma sanayisi alanında bizim firmalarımızın da yer bulduğu, üretilen savunma sanayisi sistemlerine pazar imkânı sağladığımız bir bölge.

İzin verirseniz, Sayın Savunma Sanayi Başkanlığı temsilcimiz de bu konuda maruzatta bulunacak.

(*) (2/57) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Değerli heyeti saygıyla selamlıyorum.

Biz bu anlaşmaları, malumları olduğu üzere, iki ülkenin savunma sanayisi iş birliği konularının periyodik değerlendirmesi için yapıyoruz. Bu anlaşmaların yaklaşık 90’ıncısı üzerinde mütalaada bulunuyoruz.

Sayın Bakanımızın da belirttiği gibi, Burkina Faso da son dönemde özellikle, bizimle savunma sanayisi ilişkilerini geliştiren bir ülke durumunda. Biz de zaten kurum olarak ihracatı savunma sanayimizin büyümesi için önemli bir araç olarak gördüğümüz için yoğun bir çalışma içerisindeyiz.

Arz ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Yunus Bey, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şimdi iki soru yönelteceğim. Birincisi: Tabii, bu, Burkina Faso’da -herhâlde geçen yıldır- bir askerî darbe gündemi vardı. Tabii, sadece Burkina Faso özelinde değil ama yani bu savunma sanayisi iş birliği gibi konularda o ülkenin siyasi istikrarı ve rejim değişikliği gibi durumları nasıl ele almak gerekir, bu yönde bir hazırlık var mı gibi bir soru sormak istiyorum.

İkincisi de anlaşmada; savunma sanayisi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi, savunma sanayisi ürünlerinin karşılıklı tedariki ve üçüncü ülkelere satışı hususlarında iş birliği... Şimdi, tabii, “tedarik ve satış” daha anlaşılır ama bu “ortak üretim”den bir defa tam olarak neyi anlamamız lazım? Burkina Faso’yla bizim aramızda bir ortak üretim gündemi mi var? Ve tabii, -en başta da- hani böyle bir gündem varsa -metinde bu var; bir teknoloji paylaşımı meselesi, tabii bunun yanında gündeme gelir- bu konularda bir açıklama olursa...

Teşekkür ederim.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Soru için teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, belirttiğiniz konuların hepsi aslında iş birliğinin farklı safhaları. “Eğer gerek görülürse, karşılıklı olarak üzerinde antant kalınırsa yapılabilecek şeyler muhakkak yapılır.” diye bir şart yok anlaşmada; bunlar sadece örnek iş birliği usulleri olarak anlaşmada tarifli.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Peki, bu antant kalacak kurum hangi kurum?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Savunma Sanayii Başkanlığımızla muhatabımız olan Burkina Faso Savunma Bakanlığı. Ama elbette ki bu karar verilen hususların hayata geçmesi için normal ihraç usulleri de akabinde çalışıyor olacak, dolayısıyla hayata geçmesi için standart usuller yine işletilecek. Ama burada ilk kararı alacak kurumlar Başkanlığımız ve Burkina Faso Savunma Bakanlığı olacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani, burada, bu, bir çerçeve anlaşması, doğrudan savunma sanayisinin kendi içerisindeki bir kararla direkt bir ortak üretim vesaire değil, gene belirli bir onay süreci ilgili kurumlar nezdinde...

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Muhakkak Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu, karşı ülkeyle olan bir ortak çerçeve anlaşması.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Elbette, tam olarak...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani yine her anlaşmada olduğu gibi aslında bir onay süreci var, hiç kimse kendi başına gidip de bir yerde “Hadi, ben sizinle ortak üretim yapacağım.” Böyle bir şey yok, öyle bir niyetiniz olursa bu, iki ülke arasında ona imkân veriyor ama kendi iç süreçlerinizde yine o geçerli.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Ama onayı Savunma Sanayii Başkanlığı olarak alıyoruz değil mi; onayı ele alacak ve karara bağlayacak kuruluş orası?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Sayın Vekilim, şimdi, bu, benzer anlaşmalarla periyodik olarak birçok ülkeyle birçok değerlendirme yapıyoruz, birtakım kararlar alıyoruz; tabii, bu aldığımız kararların uygulanması konusunda kararın içeriğine göre farklı usuller var. İki devletin de karşılıklı olarak yasal usulleri var. Burada alınan kararlar kamunun diğer usullerinin önüne geçmiyor. Bu kadarını söylemek...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şimdi, tabii, burada şu var: Aslında sorumlu olan Savunma Sanayi Başkanlığı mı, Hükûmet mi; ortak kararla alakalı. Yani muhatap, bir kurumdur ama sonuçta ortak bir şeye karar veriyorsanız, o içerideki bir onay sürecidir. Dolayısıyla savunma sanayisi alanında, hele hele bir kamu kurumu veya özel kurum fark etmez, üçüncü bir ülkede ortak üretim yapacaksa bu mutlaka iç onay sürecinden geçer yani ilgili bakanlıklardan ve ilgili şeylerden geçer o süreç. Oradaki süreci bize tam net öğrenip bildirmenizde fayda var.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Sayın Başkan, bu her alınan kararın iki tarafta da farklı yasal uygulama süreçleri var, bunları dikkate alarak uygun kararlar veriyoruz veya ülke içi kurumlarla koordineli olarak bu kararları beraber değerlendiriyoruz, akabinde de rutin süreçler çalışıyor. Eğer Komisyonunuz talep ederse bu tip standart kararlarla ilgili ne yaptığımız konusunda da ayrıca bir rapor arz edebiliriz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Mesela, bir örnek verelim: Diyelim ki böyle bir anlaşma yapıldı Burkina Faso’yla ilgili. Şimdi, 2 anlaşma yapıyorsunuz Burkina Faso’da... Diyelim ki Milli Savunma Bakanlığına bağlı ASFAT var, Makine Kimya Endüstrisi veya ASFAT dedi ki: “Ben orada ortak anlaşma yapacağım.” Burada bir koordinatör kurum var, anlaşmanın sorumlusu olan bir kurum olabilir ama nihai karar orada ASFAT’ta veya Milli Savunma Bakanlığındadır. Dolayısıyla Milli Savunma Bakanlığı da Hükûmetin bir parçası olduğu için Hükûmeti bilgilendirmeden ve onayını almadan öyle bir şey yapamaz. Yani iç süreçler tamamlanmadan, birisi “Hadi bakalım, ben şöyle bir şeye karar verdim, gideyim bir yatırım yapayım.” değil. Ama öyle bir şeye niyetlendiğiniz zaman da bir çerçeve anlaşması var, bu çerçeve anlaşmasına refere edersiniz; yoksa bu, “Hadi git de ortak yatırım yap.” böyle bir şey yok. Yani her şeyden önce sermaye gerekir, sermayeyi aktarabilmeniz için onun binbir türlü her kurum nezdinde prosedürü var.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Tabii, çok vaktinizi almak istemiyorum, bu anlaşmaları neticede bir karara bağlayacağız ama şöyle bir durumu Komisyonun dikkatine sunmak istiyorum: Savunma sanayisi alanında ülkemiz gerçekten özellikle son dönemde ciddi bir mesafe katetti; bu, önemli ve olumlu bir şey bir yanıyla. Ancak bir yanıyla şunu da hatırlatmak lazım: Yani biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak bu savunma sanayisinde, özellikle işte teknoloji paylaşımı ve ihracat konusu Türkiye’nin menfaatleri bakımından uzun dönemli düşünüldüğünde acaba doğru adımlar atılıyor mu ve bunun denetimi hangi kurumlar eliyle yapılıyor? Şimdi bunun yani çok açıklıkla bizim tarafımızdan görülüyor olması gerekir çünkü yarın -örnek olarak şunu söyleyebilirim- bir şekilde insanlığa karşı suç anlamına gelecek bir suç bizim ihraç ettiğimiz silahlarla yapılabilir, Türkiye’nin menfaatlerine

çok aykırı bir çatışma bizim gönderdiğimiz silahlarla gündeme gelebilir. Şimdi, bildiğim kadarıyla, Dışişleri Bakanlığından herhâlde bir görüş alınıyor, Savunma Bakanlığından bir görüş alınıyor, bunun bir anlamı var ama hani bunları tartışmamız icap eder, yani acaba Meclis burada başka bir inisiyatif alabilir mi, dünyadaki örnekler bakımından düşünüldüğünde Türkiye'nin ihtiyaçları nedir? Bunu yani tabii şimdi bu anlaşma kapsamında konuşuyoruz ama...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii yani bu aslında Dışişleriyle alakalı bir konu değil, bu bizim kendi içimizle ilgili yani Meclisle ilgili bir konu.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Savunma Sanayii Başkanlığından olduğu için Yüksel Bey, onun bilme ihtimali var yani en azından biliyor olduğunu varsayıyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu belki Mecliste bizim tartışmamız gereken, kendi içimizde tartışmamız gereken bir konu aslında.

Söyleyeceğiniz bir şey varsa ilave...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Ben de bir soru sorayım, isterseniz beraber cevaplasın Yüksel Bey.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, tamam, mesele Burkina Faso'dan açıldı, Ekvator Ginesi'nde de benzer bir şey var, benzer bir anlaşma var. Ortak üretim olabilir, başka şekillerde iş birliği yapılabilir; bu, çerçeve anlaşma. Sonrasına dair Yunus Bey'in sormuş olduğu sorular var, onlara muhtemelen cevap vereceksiniz.

Bir de şöyle bir şey var: Şimdi, diyelim ki bizim şu anda Türkiye'de Savunma Sanayii Başkanlığının koordine ettiği bir savunma sanayisi var, özel şirketler var, yarı kamu var, vesaire vesaire. Buralardan bir silah satışı gerçekleşiyor; mühimmat olabilir, başka bir şey olabilir, yüksek teknoloji olabilir, olmayabilir. Burkina Faso'ya böyle bir şey gerçekleştiğinde o mühimmatın ya da o silahın orada kullanılacağını ya da en son kimin kullanacağını şeyi var mı?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Elbette.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Tedbir alınıyor mu?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Elbette, elbette.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Prosedürü bir anlatırsanız...

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Şimdi, bu, silah satışıyla ilgili müsaade verme yetkisi yasalarımız gereği Millî Savunma Bakanlığına ait. Millî Savunma Bakanlığı bu görevi icra ederken konuyu Dışişleri Bakanlığıyla, Millî İstihbarat Teşkilatımızla ve gerekirse bizlerle de... Eğer o üründe kamunun entelektüel bir hakkı varsa onun için bize de soruyor. Dolayısıyla böyle bir süzgeç, süreç çalışıyor ama bu süreç ne kadar doğru çalışıyor, ne kadar verimli çalışıyor, Meclisimizin takdirinde muhakkak ama bu ülkede hiçbir şekilde silah satımı öyle keyfi gerçekleşmiyor. Bir kere, her yıl yayınlanan, savunma ürünü olarak tarif edilen listeler var; bu listedeki ürünlerin ticaretinin, üretiminin, satımının, hepsinin bir usulü var, dışarıya satmanın da bir usulü var. Demin arz ettiğim gibi, Bakanlığa başvuruyla başlayan bir süreç var, Bakanlığımız bu değerlendirmeyi yapıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hangi Bakanlığa? Hangi Bakanlığa olduğunu da söyleyin.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Millî Savunma Bakanlığı efendim, koordinatör Bakanlık Millî Savunma Bakanlığımızdır. Diğer kurumlarınızla koordineli olarak...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ilgili bakanlıklar görüş bildiriyor bir satıştan önce; ilgili bakanlıklar, sadece Savunma Bakanlığı da değil.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Peki, şöyle bir örnek var: Görüş bildiriliyor, Türkiye’den karar çıkıyor, muhtelif bakanlıklar görüş veriyor. Bir “son kullanıcı” diye bir şey varmış literatürde. O son kullanıcıyla ilgili de bir karar veriliyor muhtemelen yani: “Size biz satıyoruz, Burkina Faso’ya; bu, Burkina Faso dışında başka bir yere satılamaz.” Satıldığında ne oluyor? Yani yaptırımımız nedir, o anlamda soruyorum.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Sayın Vekilim, şöyle oluyor: Onun da uluslararası düzenlemeleri var. Bir kere, bu satışın başlaması için Bakanlığa başvuru esnasında son kullanıcı belgesiyle geliniyor yani o karşı, alıcı devlet veya kullanıcı kimse bir taahhüt veriyor size ve “Bu silahı ben kendi kullanımım için alıyorum, üçüncü bir şahsa da satmayacağım.” şeklinde bir taahhütte bulunuyor. Zaten uluslararası bütün silah ticareti de uluslararası uygulamalara göre böyle oluyor, bütün ülkelerde böyle oluyor; içeriği biraz değişiyor, evrak değişiyor filan ama neticede süreç böyle işliyor.

Şimdi, taahhüt veren taahhüdünü yerine getirmemez ne oluyor? Onu bilmiyorum yani orası artık...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Uluslararası anlaşmalar var, bağlayıcı hükümler var.

BAŞKAN FUAT OKTAY – “Bilmiyorum.” demek ne demek! “Onu bilmiyorum.” demek ne demek!

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bağlayıcı anlaşmalar var ya.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Şöyle Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sen kendi adına mı konuşuyorsun, kurumunun adına mı konuşuyorsun?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Hayır efendim...

BAŞKAN FUAT OKTAY – “Onu bilmiyorum.” demek ne demek!

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN – Çok özür diliyorum. Biz şu ana kadar böyle bir “case”yle karşı karşıya gelmedik, böyle durumla...

BAŞKAN FUAT OKTAY – O zaman bilgi alır gelirsin, “Onu bilmiyorum.” diye cevap vermezsin.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yani uluslararası polislik görevimiz yoktur ama uluslararası bağlayıcı anlaşmalar var, onlar gerekeni yapar.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Altunyaldız...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım, şimdi, Yunus Emre Bey’in sorusundan hareketle ifade edeyim: Savunma Sanayiinden temsilci arkadaşımızın da ifade ettiği gibi ortada bir sistem var, özellikle silah sanayisinin savunma sanayisiyle ilgili uzay, havacılık, savunma ya da saldırı... Çok iyi bildiğiniz gibi buna dönük işlerin uluslararası düzenlemeleri var, bir de ikili düzenlemeleri var,

bir de millî düzenlemeleri var. Bu kapsamda, en son -Utku Bey geçen NATO toplantısındaydı, biz de oradaydık- şöyle bir karar geçti NATO Genel Kurulunda: Amerika'nın ya da NATO'nun silahlarının Rusya'ya dönük -hocam da kararı hatırlayacak, Ali Bey oradaydı- saldırısına, Rusya'ya dönük kullanımına izin verilmesi...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Rusya'nın içine doğru.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – İçine doğru yani Rusya'nın toprakları içerisine, sadece savunma değil de toprakları içerisine.

Bu kararı NATO Genel Kurulu tavsiye kararı olarak aldı. Birkaç gün önce de Amerika -beyanatları da duymuşsunuzdur- buna izin veren bir açıklama yaptı. Şimdi, buradan nereye geleceğim? Özellikle silah sanayisindeki kullanımına dönük hususlar hem uluslararası anlaşmalarla hem ikili anlaşmalarla hem de millî mevzuatla düzenlenmiş hususlar. Operasyonel anlamda, eğer Yunus Bey'in dediği gibi -bilmiyorum, kastı olmamış olabilir ama- her satışta, her operasyonda Meclise bilgi vermek ya da izin almak gibi bir kasıt varsa -olmayabilir- bu, operasyonel bir düzen olmaz, işler yürümez ve günlük hayat içerisinde bakanlıkların yapacağı işleri bir anlamda yetki aşımı olarak Meclise almış oluruz; bu, bakanlıkların işi, icranın işi, idarenin işi. Ama ne olur? Bu konularda belli başlı konu bazlı, ülke bazlı sorular varsa bunun da Mecliste yöntemleri vardır; işte, yazılı sorudur, diğer unsurlardır, komisyonda gündeme getirmedi, özel bilgilendirme için davettir; bütün bunları kullanmak mümkün ama şu andaki sistemde, doğrusu, son kullanıcı ikili anlaşmaya uymazsa o zaman bir daha satış yapmazsınız, uluslararası diğer unsurlarla ilgili tedbirler varsa onları alırsınız. O bakımdan, bu çerçevede, hem bire birde uluslararası anlamda hem ülke bazlı -arkadaşımızın, temsilci kardeşimizin de ifade ettiği gibi- yaşanmış katastrofik ya da olay bazlı bir şey ben de hatırlamıyorum, siz de bu çerçevede... Olursa soru olarak konuşulabilir ama normal icrada böyle bir şey yoktur yani.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Ben hatırlıyorum, onu aktardım ama mesele tek bir örnek üzerinden yürümesin.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, aslında burada bence haklı bir soru var yani haklı bir endişe var ve Türkiye'nin yararına olan bir endişe bu yani "Satıldı ve arzu edilmeyen, üçüncü bir taraf tarafından arzu edilmeyen bir yerde kullanıldığında ne olacak?" Bunun prosedürünün ve bunun cevabının olmaması mümkün değil, var zaten.

Bunu şöyle yapalım: Dışışleri bir sonraki toplantıda hazırlıklı... Yani sadece bize cevap vermiş olmak için cevap vermeyin burada. Ya Savunma Sanayii Başkanı, Başkan Yardımcısı, neyse; karar verici biri gelsin buraya veya Millî Savunma Bakanlığından ilgili her kimse; ikisinden birisi veya ikisi de gelebilir. Buraya gelip bizi bilgilendirsın bununla ilgili ama detay çalışmasını yaparak gelsin, net süreçleri bilerek. Tamam mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, herhâlde Sayın Savunma Sanayii Başkanlığı temsilcimiz...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu alanda ciddi çalışmalar var, ciddi prosedürler var; bunlar böyle "Ya, olursa bir bakarız hele, şimdi olmadı." değil, Türkiye yola öyle devam eden bir ülke değil yani olamaz da.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Başkanım, orada bir yanlış ifade oldu. Sayın Altunyaldız'ın dediği gibi...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben anlamam arkadaşlar yanlışını doğrusunu.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Şu şekilde: Hani “Böyle bir şeyle karşılaşmadık.” ifadesi olacak...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Zaten karşılaşmadan tedbir almak gerekiyor, karşılaştıktan sonra iş işten geçmiş oluyor.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – O da şöyle efendim: Birleşmiş Milletlerin yaptırımları var ve bu yaptırımlar uyarınca...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet yani orada bir prosedür var, o prosedürü bilmesi gerekiyor buraya gelen arkadaşın.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Bu anlaşmanın 4’üncü maddesinin yedinci bendi de zaten ona da yönelik bir şey, hani üçüncü taraflara nasıl satılmayacağı yönünde. Biz bunu çalışırız, size arz ederiz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam yani net bir şekilde Komisyon üyelerimizi burada bilgilendirin lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Anlaşılmıştır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Bir de bu, darbeden önce imzalanan bir anlaşma değil mi Burkina Faso’yla?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Sayın Yunus Emre’nin daha başta bir yorumu oldu, onu ben atladım, notlarıma baktım: Bu, darbe... Tabii, biz her zaman karşıyız darbe yönündeki şeylere ve bu konuda da gayet katı bir tutumdayız fakat Sayın Vekilim, Sahel bölgesi çok karışık. Darbe sonrasında uluslararası hukuk çerçevesinde devletler arası ilişkiler kapsamında oradaki yönetimlerle ne yapılabilir, ona bakıyoruz çünkü istikrarsızlık katlanarak gidiyor. Darbe sonrasında orada eğer terör örgütlerine imkân verecek bir ortam çıkarsa sonrasında bize de daha fazla zararı olacak büyük bir kaotik ortam çıkıyor.

Burkina Faso Dışişleri Bakanıyla karşılaştık, konuştuk; dedi ki: “Bize verdiğiniz bazı savunma araçları sayesinde içeriye girip -bu, işte, Boko Haram, diğer şeyler var- bize saldırılarını önledik ama asıl yapılması gereken, sizlerin buraya gelip istihdam yaratmanız, yoksa yeni nesilleri kaybediyoruz ve biz böyle darbeler içinde savrulan bir bölge oluyoruz.” Biz burada bunu yaparken çok dikkatli gidiyoruz, istikrar unsuruna katkıda bulunacak savunma malzemesi satışında bulunuyoruz; bu, Nijer ve Mali için de geçerli. Burada, gayet hassas, yönetimin meşruiyetine ve uluslararası açıdan ne kadar tanındığına da dikkatle bakıyoruz. O açıdan da müsterih olabilirsiniz Sayın Vekilim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Şahin’in söz talebi vardı; sonrasında da Utku Bey, size söz vereceğim.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Silah satışları çok daha komplike bir şey yani sadece sattığınız silahlar sizin alacağınız kararlarla değil; işte, eğer kimi parçaları başka bir ülkeden temin ediyorsanız o ülkenin de birtakım blokajları olabiliyor. Ben, bu bağlamda, Pakistan’a 36 ATAK helikopteri satışımız vardı bizim, onunla ilgili bir ilerleme var mı, bir gelişme var mı, hem onu bir öğrenmek istedim hem de açıkçası, bir zamanlar bu komisyonlarda “Biz Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan kimi silahları niçin şu devletten veya bu devletten temin edemiyoruz?” gibi eleştiriler söz konusu iken bugün bu silahları, kendi ürettiğimiz silahları hangi şartlarda, hangi kriterlerle satıyoruz, ihraç ediyoruz gibi farklı

bir metafora tartışıyor olmamız da ülkemiz açısından, vardığımız nokta açısından son derece kıymetli, değerli. Ben, bizi o süreçten böyle bir sürece eviren tüm faktörlere, başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Savunma Sanayii Başkanlığımıza, Türk Silahlı Kuvvetlerine, özel sektöre, bu süreçte emeği geçen tüm mühendislerimize buradan şükranlarımı, teşekkürlerimi sunuyorum.

Amerikan silah satışlarında Dışişleri Komisyonunun önemli etkileri var. Ben ilerleyen süreçte bizim Komisyonumuzun da bu tür kararlarda... Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Komisyonumuza, üyelerine hakeza teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkürler.

Aslında Ziya Bey'in bahsettiği bir hususta... Yani bugünkü anlaşmalarda bu konuyu gündeme getirecek bir şey yoktu ama konu açıldığı için... Doğru, biz NATO PA'da bunu tartıştık ama asıl mesele, bu mesele karargâhta tartışılıyor, devletler arasında tartışılıyor.

Ben de Sayın Bakan Yardımcımızdan... Bizim -yani her ülke kendi kararını açıklıyor gördüğüm kadarıyla, bazıları daha temkinli, bazıları daha net- bu, Ukrayna'ya verdiğimiz silah sistemlerinin -savunma amaçlı ya da işte, hangileriyse- Rusya'ya karşı kullanılması konusunda her ülke kendi tutumunu açıklıyor. Bizim tutumumuz nedir, bizimle paylaşır mısınız. Bu konuda bir bildirim yaptık mı NATO'ya, karargâha ya da diğer ülkelere? Bakanlık nasıl değerlendiriyor bu konuyu? Çünkü sonrasında Medvedev'in açıklamaları dikkatinize gelmiştir, onların da bu hamleleri kendilerine yönelik bir saldırı sayarak cevap vereceklerine ilişkin vurguları vardı. O yüzden, bu konuya nasıl bakıyorsunuz? Paylaşırsanız sevinirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Bizim, bu, silah satışları ve diğer konularda -Sayın Altunyaldız da söyledi- bir NATO müttefiki olarak önceliklerimiz var, bir de Birleşmiş Milletler yaptırımlarını esas alıyoruz. Şunu söyleyebilirim: Savunma amaçlı... Biz zaten başından beri Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün ihlal edildiğini 2014'te ilk söyleyen ülkeyiz ve bu ikazımızı maalesef uluslararası toplum dikkate almadı. 2014'te Kırım ilhak edildiğinde bunun daha ilerilere gidebileceğini de ikaz etmiştik. Bizim Ukrayna'yla savunma sanayisi iş birliğimiz -ben bütün ayrıntılarına sahip değilim, bir kısmı da zaten tasnif dışı değil, daha şey bilgilerdir ama- gayet hassas bir dengede ve şu aşamada Rusya'nın bize yönelik -sizin bahsettiğiniz kısımda- farklı bir eleştirisi ya da herhangi bir yorumuyla da karşılaşmış değiliz. Tabii, hassas konular; dökümü yok, envanteri yok bende ama şunu biliyorum: Ukrayna'yla savaş öncesinde zaten savunma sanayisinde bir iş birliğimiz vardı ve sayılı savunma sanayisi ülkelerinden biri; o çerçevede de giden bir altyapı çalışmamız var. Hani biraz evvel bu anlaşmada dedik ki: "Üçüncü... Birlikte neler yapılabilir? Ortak projeler..." Biraz o açıdan, savaş devam etmesine rağmen çok değerli bilim insanları var bu savunma sanayisini götüren, bizim bazı savunma sanayisi araçlarımızın bazı ortak üretimlerinde de Ukrayna'yla yakınlıklarımız var. O anlamda yürüyor Ukrayna'yla şu andaki yaklaşımımız ama belki ileride yine gündeme geldiğinde diğer konularda, bu konuda da bir not Komisyonumuza arz ederiz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Ya, aslında bu konuda yürüten çalışmalar benim de bildiğim kadarıyla ilgili kurumlarımız tarafından son derece kılı kırk yararak götürülen çalışmalar yani böyle, akla geldikçe "Hadi şu da olsun." şeklinde yapılan şeyler değil. Zaten ilgili kurumlarımız -dediğim gibi, Dışişleri bunun başında,

Savunma Sanayii bunun başında- bunun içerisinde. Çok ciddi şekilde teknik çalışmalar var yani öyle, dışarıya, kamuoyuna yansıdığı şekliyle -böyle, hani, şey tabiriyle ifade ediyorum- kaba düzen giden bir şey yok asla ama bunun doğru ifade edilmesi, doğru anlatılması ve doğru bilgilendirilmesi gerekiyor. Dolayısıyla bir önceki söylediğimiz şeyi ben bir kez daha ifade ediyorum; bu, bizim arkadaşlara da bir kez daha talimat olsun, size de Sayın Bozay: Buraya gelen arkadaşlarımız, kurumları temsilen gelen arkadaşlarımız karar verici düzeyde olsunlar ve konularına tam hâkim, anlaşmalara tam hâkim olarak buraya gelsinler. Tamam mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Anlaşılmıştır efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani “hem evet hem hayır” gibi şeyler istemiyoruz, net... Çalışarak gelsinler yani şeylerini.

Teşekkür ediyorum.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Niyetim konuyu uzatmak değil ama doğru anlaşılmasını sağlamak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok yok, estağfurullah.

Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi -ben geçen günlerde Genel Kurulda da gündeme getirdim- Türkiye’nin gelişen bir savunma sanayisi var, bu takdire şayan; yeni teknolojiler ekleniyor, bu da başımızın üstüne fakat bir yandan da dış misyon sayımız artıyor Dışişleri Bakanlığı üzerinden; bunların tamamı birbiriyle koordinasyon içinde ve önümüzdeki dönem de yani özellikle şu son birkaç yıl, artı, bundan sonraki dönem de -umarım öyle olmaz ama- bölgesel savaşların ya da bizim etrafımızdaki çatışmaların çok daha arttığı bir dönem yani mevcutların ötesinde... Umarım mevcutlar da barış yoluyla çözülür.

Şimdi, böyle bir yerde tabii ki kara düzen yapılmıyordur ama bende şöyle bir örnek var, bu örneği nereye koymak lazım, arkadaşlar bu konuyla ilgili bugün olmasa da daha sonra bir bilgilendirme yaparlarsa Türkiye’nin önüne çıkması muhtemel tehditleri bertaraf için buna ihtiyaç var: “Assuva Savunma Sanayi” diye bir özel şirket var. Bu şirket bir tür “drone” üretiyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ne dediniz, bir daha...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Assuva, Remzi Baştuğ sahibi.

Bir tür “drone” üretiyor, üretmiş olduğu “drone” -yani bende kod adı da var “drone”-un- Kore’ye satılıyor. Kore’de distribütörü var, distribütörüne satıyor, distribütörü bunu alıyor...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kuzeye mi, güneye mi satıyor?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Güneye satıyor herhâlde, “Kore” diyor kendisi ama herhâlde kuzeyle bizim bir silah alışverişimizin olduğunu zannetmiyorum yani onun için muhtemelen güneydir.

Sonra bu “drone” modifiye ediliyor ve Hamas’ın İsrail’e saldırılarında kullanılıyor, 7 Ekim. Biz bunu nereden öğreniyoruz? Hamas’ın propaganda videolarından öğreniyoruz. Satıldığı şekliyle değil, modifiye edilmiş; silahlı değil normalde, silah eklenmiş, bomba eklenmiş. Şimdi, buradaki isimleri, tarihleri, hepsini bir kenara koyalım yani bunu kendi dünya görüşümüz, siyasi bakışımız vesaire filan açısından değerlendirmeyelim. Yarın öbür gün benzer bir durumun, buna benzer bir durumun

bizim başımıza... Yani o “drone” Türk askerini vurabilirdi. Herhangi bir saldırıda kullanılmış olmasını onayladığım için, doğru bulduğum için söylemiyorum ama bizim kendi çıkarlarımıza aykırı olarak da kullanılabilir, başka nedenlerle de kullanılabilir, doğrudan bizim canımızı yakabilir.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Şu anda, zaten büyük müttefiklerimizin verdiği hibe, yardım, ücret mukabilinde satışını resmen yaptığı silahların bize karşı kullanıldığına tanıklık ediyoruz. Milli Savunma Bakanlığımızın veya istihbaratımızın envanterinde var.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Ben başka boyutunu soruyorum.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yani olmayan bir şey değil, onun daha âlâsı oluyor zaten şu an.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Ben şunu söylemeye çalışıyorum: Bizim kendi ürettiğimiz bir silahtan bahsediyorum. Yani müttefiklerle bir şey olur, birisi, bir yerden bir yere silah verir, bir terör örgütüne verir; o, bizim canımızı yakar vesaire. O zaman Türkiye Cumhuriyeti’nin ilgili kurumları oralarla gereken şeyi yapacaktır; gereken neyse, yaptırım, protesto vesaire.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ben olaya örnek olsun diye açtım.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Ben daha ötesini söylüyorum. Hani müttefikimiz falan değil, bizim ürettiğimiz silah. Maazallah, bunun ortaya çıkmamasını sağlayacak şey nedir?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ama diyorsun ki: “Modifiye edilmiş, ilave şeyler yapılmış.” Acaba bunun bir yaptırımı var mı uluslararası bağlamda?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bunu kayıtlara geçsin diye özellikle ifade ediyorum: Bu söylediğiniz şey bir iddiadan ibaret, dolayısıyla, böyle bir olayın gerçekliğiyle alakalı elimizde bir şey yok bildiğim kadarıyla.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben bu konuyu Genel Kurulda anlattım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Olabilir, ben Komisyon bazında bunu ifade ediyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şirketin sahibi kişiyle yapılmış röportaj var. Ben bu bilgileri o şirketin sahibinden alıyorum. Yani ben derken size basında çıkmış bir haber üzerinden, imzalı bir haber üzerinden bahsediyorum.

Şimdi, hani bazen bir musibet bin nasihatten iyidir gibi bir şey olur. Bunun olmaması... Umarım iddiadır, umarım yanlışır, ya doğruysa? Yarın öbür gün başka şekillerde bizim önümüze çıkmaması için bizim tedbir almamız lazım. Yani daha ileri aşamalarda silah sistemleri üretiyor Türkiye; işte, daha bugün gördük, süpersonik füze denemeleri başarıyla sonuçlanmış ama bu mekanizmalar belirli bir şeye bağlanırsa -vardır muhtemelen ama- yaptırım da olan, aleyhimize kullanılamayacak bir noktaya bağlanırsa o zaman daha güven içinde hareket ederiz Türkiye açısından.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bununla ilgili o çalışmayı yapın, bizi bir sonraki toplantıda bununla ilgili net bilgilendirin.

Şimdi, söyleyeceğiniz bir şey var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Yok, anlaşılmıştır efendim.

NAMİK TAN (İstanbul) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

NAMİK TAN (İstanbul) – Bizim ürettiğimiz, ortak üretim diyelim yahut da yabancı motorla... Mesela bir helikopter de üretiyoruz ve bunların da ihracı söz konusu olabiliyor. O zaman, o ülkenin yani o motorun sahibi olan, üretiminden sorumlu olan ülkenin de onayını almak gerekiyor mu, gerekmiyor mu?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Eğer ticareti kısıtlı bir ürünse -ki öyle olmak zorunda da olmuyor- yani eğer bir askerî ürün olduğu bütün piyasada bilinen bir ürünse, evet, o ürünü zaten siz son kullanıcı belgesiyle tedarik edebiliyorsunuz. Dolayısıyla, eğer üçüncü bir şahsa, bir kuruma devredecekseniz zaten o müsaadeyi almak durumunda kalıyorsunuz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yaptığınız anlaşma onu gerektiriyorsa, evet, almak durumundasınız.

Evet, başka söz isteyen arkadaşımız yoksa teklifin tümü üzerinde...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Bir sorum olmuştü da onun cevabını alamadım, eğer bilgileri dâhilinde ise -sonra da olabilir- bu 36 tane ATAK helikopterinin son durumu nedir?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YÜKSEL ERDOĞAN - Arz edeyim efendim.

Sizin de ifade ettiğiniz gibi Sayın Vekilim, Amerika'daki ihrac müsaadesi sebebiyle o ihracatı yapamamıştık, ondan sonra da Başkanlığımız bütün hava araçlarının motorlarının geliştirilmesiyle ilgili projeler başlattı. O vesileyle projelerimiz de yürüyor. İnşallah, önümüzdeki birkaç sene içerisinde meyvelerini çok iyi verecek.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani biraz önceki sorunun cevabı dediğim olay bu. Yani bir başkasına satarken motorunu kullanıyorsanız, anlaşmanız onun onayını gerektiriyorsa, o onay verilmediği için zaten satış yapılamadı. Onun için de Türkiye bütün her şeyiyle kendi motorunu üretme, yerleştirilmesi ve millileştirilmesi anlamında önceliklendirdi stratejik olarak. Buna SSİK'te de karar verildi ve şu anda da zaten orada çok ciddi bir aşama kaydedildi helikopter motorları konusunda. Aslında, şu anda başladık, önümüzdeki birkaç yıl içerisinde çok ciddi gelişmeleri de sonuçları da alıyor olacağız inşallah. Yani her musibetin bir hayra vesile olduğunu bu şekilde bir kez daha görmüş olduk.

Evet, başka soru, görüş yoksa teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BURKİNA FASO HÜKÜMETİ ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11 Nisan 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil edecek özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/57) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/58) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 15'inci ve son sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un (2/58) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 19/6/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından yenilenmiş olup aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna Tali Komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, ilave bilginiz var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, aynı içerik, aynı benzer yaklaşım, pazarımızı artırma ve bu aynı konudur efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Başka, ilave farklı görüşü veya sorusu olan Komisyon üyesi arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE EKVATOR GİNESİ CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Ağustos 2021 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(*) (2/58) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde hakkında söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/58) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, tekliflerin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizdeki maddeleri tamamlamış bulunuyoruz.

Sayın Emre'nin başta bir sorusu vardı, şimdi onu görüşmeye geçebiliriz.

AB'yle ilgiliydi, tekrar hatırlatmasına gerek var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY – Yok efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun, lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, sayın vekiller; Türkiye, Avrupa Konseyinin kurucu üyesi. Aslında, hep Avrupa Birliğinden bahsediyoruz ama Avrupa Konseyi de çok sağlam, bizim Avrupa'daki yerimizin ve başından beri bulunduğumuz geniş 360 derecelik dış politikamızın da önemli bir kısmı ve burada biz aktif biçimde sizin de dâhil olduğunuz Komisyonumuz üzerinden çalışmalar yapıyoruz.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları tabii ki ana gündemlerden biri. Aslında, Avrupa Konseyi genel üyelerinin bu kararlara uyma ortalaması yüzde 80, Türkiye'nin oranı yüzde 90 yani yüzde 10 daha fazla bu AIHM tarafından alınan kararlara uyuyoruz. Karşılıklı şekilde de bu kararları uyguluyoruz fakat AIHM'de aslında süregiden davaları da olumsuz etkileyen, bazı davalara özellikle yüklenme yaklaşımı var. Burada ana konu, sistemin temel ilkelerinden biri ikincilik yani bütün iç hukuk süreçlerinin tamamlanmasından sonra AIHM'in devreye girmesi, Kavala davasında ve diğer konularda bu süreç tamamlanmadı. Anayasa Mahkememize yapmış olduğu 2 bireysel başvuru hâlâ incelemede, devam ediyor. Mektup konusunda da bizden giden bir mektup yok Dışişleri olarak ama

sürekli Adalet Bakanlığımız bilgilendirme yapıyor AIHM'e. Bazen videokonferans oluyor, bazen giderek yapıyoruz. Bu düzenli bilgilendirmeyi yapıyoruz Sayın Vekilim. Belki önümüzdeki dönem daha kapsamlı bir sunuş olabilir.

Geçen hafta, Sayın Bakan adına Strazburg'daki Bakanlar Konseyine katıldım. Orada, yine, Türkiye olarak Avrupa Konseyinde profilin yükselmesinde de etkimiz var, gerek coğrafi konumumuz gerek diğer açılardan. Ukrayna konusu da ana gündemdeydi, herkes Ukrayna'dan bahsetti ama hukukun üstünlüğü, demokrasi, diğer konulardan bahsedilen bir ortamda hiç kimse Filistin'e girmede. Yani ben bunu Sayın Başkanımızın baştaki açılımı olarak değil... Tek konuşmacı bendim Filistin konusunda 57 ülkenin içerisinde ve işin doğrusu onu da biraz yüzlerine çarptım çünkü bizi de ilgilendiriyor yani Avrupa Konseyi kendisini demir perdeyle tutan bir yer değil, İsrail'le de ilişkileri olan bir kurum. Önümüzdeki dönem, Filistin'de yaşanan bu artık soykırım seviyesine gelmiş mezalim Avrupa'yı da etkileyecek. Sonuçta da bu kadar ısrarlı bir şekilde hukukun üstünlüğü, insan hakları, demokrasiden bahseden bir kurumun buna değinmemesi de bir anomali, bir garabet.

Diğer konu: Sizin bu talebiniz üzerine Adalet Bakanlığımızla da konuşacağız. Onlardan da yine Komisyona bir sunuş yaptırırız, bir bilgi sunarız. Mektuptan bir bilgim yok, bizden gitmediğini biliyorum yalnız. Adalet Bakanlığımızın takip ettiği iki süreç... Bu davalarda da bizim yükümlülüklerimizi yerine getirme hususunda gayet hassas davranıyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

9.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemdeki maddelerin tamamlandığına ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, gündemimizde yer alan tekliflere ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin hazırlanacak raporlara muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini en geç 7 Haziran Cuma saat on bire kadar Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Gündemimizde görüşülecek başka bir kanun teklifi bulunmamaktadır. Sizler tarafından da gündeme getirilecek başka ilave bir husus yoksa Dışişleri Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 9'uncu Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcımıza, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcilerine yürekten teşekkür ediyorum.

İyi çalışmalar diliyorum, iyi günler diliyorum.

Kapanma Saati:18.15